

DOMOLJUB

Glasiilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Občni zbor Jugoslovanske kmetске zveze.

Po dolgem, skoraj poldrugo leto trajajočem prestanku, tekem katerega je »Kmetška zveza« vodila najostrejšo borbo za pravice ljudstva, so se 10. nov. zopet sešli zaupniki te najmočnejše slovenske stanovsko-politične organizacije. Velika udeležba, nad 300 zaupnikov vseh okrajnih organizacij, soglasnost v vseh načelnih vprašanjih, bistro pojmovanje o zamočanem položaju in zanimiva in živahna debata o bodočih nalogah, so nam jasen dokaz, kako resna in krepka je stanovsko-politična organizacija našega kmetškega prebivalstva.

Zborovanja so se udeležili tudi poslanci: gg. dr. Korošec, vodja prekmurskih Slovencev župnik Kleki, Brodar, Nemanič, Pušenjak in Stanovnik.

Občni zbor je otvoril načelnik JKZ poslanec Brodar, prisrčno je pozdravil udeležence, nakar je podal

poročilo načelstva.

Kot načelnik JKZ poročam, da je organizatorično, agitatorično in pisarniško delo JKZ vodilo po navodilih načelstva tajništvo JKZ.

Vsled dvojnih volitev v preteklem poslovnem letu, nismo mogli obrniti pozornosti na to, da bi v prvi vrsti poglobili notranje delo v organizaciji. Treba je bilo biti boj, da dosežemo potom JKZ tudi v parlamentu primerno moč. Vsled raznih okoliščin, ki so vam znane, ni JKZ pri volitvah v konstituanto tako uspela, kakor je bilo po njenem organizatoričnem in agitatoričnem delu pričakovati. Takoj po volitvah se je vršila seja načelstva JKZ, pri kateri so se pomanjkljivosti ugotovile in storili primerni sklepi, da popravimo neuspeh. Pri občinskih volitvah se je organizacija JKZ sijajno obnesla.

Seje sem skliceval po potrebi, odborniki so se večinoma sej redno udeleževali. Za prihodnje bo nujno potrebno, da se seje redno vrše vsak mesec in za najnujnejše posle; vem, da JKZ še nima one popolne organizacije, katere se kažejo med kmetškim ljudstvom pri drugih narodih, n. pr. v Nemčiji, v Belgiji in Holandiji. Zavedati se pa moramo, da smo začeli s motreno

stanovsko politično organizacijo kmetškega stanu šele neposredno po razsulu.

Razumljivo je tedaj, da nas čaka še mnogo dela, da organizacijo poglobimo in izpopolnimo. Današnji občni zbor ima tudi to veliko nalogo, da izpopolni gospodarstvo-programatične točke. Tudi v organizatoričnem oziru bomo napravili važne sklepe.

Ugotovil bi še to, da je iz načelstva JKZ izšlo mnogo pobude za gospodarsko in združno organizacijo kmetškega stanu. Pri načelstvenih sejah je bila stalna točka dnevnega reda posvetovanje o teh vprašanjih. Tudi v tem oziru bomo napravili na današnjem občnem zboru znaten korak naprej.

Nato je g. dr. Mohorič podal
tajniško poročilo.

Omenil je podrobno delo, ki ga je vršilo tajništvo, poudarjal važnost organizacije, kateri mora vsakdo posvetiti svoje moči in končno naglašal važnost časopisja. V vsaki pošteni hiši mora biti pošten list. Dolžnost zaupnikov je, da za naše liste agitirajo in jih naročajo. Omenil je končno razveseljivo dejstvo, da že sedaj število naročnikov raste, kar je jasen dokaz, da ljudstvo spoznava, kje je njegovo mesto. Ljudstvo vidi, da od hujskarij in demagoštva ne more živeti, zato v znatni meri obrača hrbet samostojnejšem, ki so ljudstvu obljubovali zlate gradove, pa so v teku enoletno vlade s svojim gospodarstvom uničili vrednost denarja, povzročili neznošno draginjo, pod katero ječi vse ljudstvo. Poleg tega so s centralistično ustavo, za katero so glasovali, izzvali med hrvatskim in slovenskim ljudstvom veliko nezadovoljstvo. —

GOVOR DR. KOROŠČA.

Predsednik je nato podal besedo poslancu dr. Korošču, ki so ga navzoči burno pozdravili. Naš voditelj je med drugimi izvajal sledeče:

Kot načelniku stranke mi je čast vas iskreno pozdraviti, vas, ki boste danes sklepali o bodočem pravcu svoje politike. Ako vam smem v tem oziru dati kakšen nasvet, vam morem dati le enega: Prosim vas, da gledate in premetrite politiko

danje vlade in videli boste, da bo dobra tista vaša politika, ki je baš nasprotna politiki sedanjne vlade!

Kakšno politiko dela naša vlada? Naša vlada nam je napravila od zunaj same sovražnike in nasprotnike na vrat. Doma pa vlada tako, da pleme ne zaupa več plemenu, stranka ne stranki in stan ne stanu. Vlada je stvorila splošno nezadovoljstvo v državi in nihče ne ve, kam bo pripeljala taka politika v bodočnosti, ali bo popolnoma skrahirala ali pa je še kje najti možnost rešitve iz sedanjšega neznošnega položaja.

Taka politika se ne sme delati! JKZ hoče zato drugačno politiko. JKZ hoče imeti v prvi vrsti mir in hoče živeti s svojimi sosedi v prijateljskih, ali vsaj v znosnih razmerah. Na znotraj pa hočemo svobodo, najširšo svobodo, da ne bo za vsakim človekom stal žandar in nadzoroval njegovega političnega in gospodarskega nehanja. Dalje nočemo, da bi se vladalo vse le iz enega središča, kar je le naravna posledica zahteve po politični svobodi. Mi hočemo ljubezen med stanovi, ki le v ljubezni lahko uspevajo in si le v ljubezni lahko mirno grade stavbo svoje sreče.

Tudi v gospodarskem oziru se od sedanje vlade lahko mnogo učimo. Današnja vlada vodi gospodarsko politiko, o kateri ne moremo reči drugega, kakor da je popolnoma brezglava. Vlada hoče n. pr. dvigniti izvoz, da popravi slabo vrednost dinarja. Za izvoz pa je treba rednega prometa in potrebni so vagoni. A kaj je storila vlada? Ravno v najbolj kritičnem trenutku je začela čisto po nepotrebnem prevažati vojake, ki sami kolnejo, ker vidijo, da je njihovo prevažanje popolnoma odveč! (Sledi glasno odobravanje.)

Pametna gospodarska politika se mora ozirati v prvi vrsti na produktivne stanove. Kako pa je pri nas? Pri nas je bila obveščena vedno le mala skupina o tem, kaj se dela. O gospodarskih namerah in ukrepih vlade so bili poučeni le maloštevilni belgrajski in zagrebški bankirji. Toda ogromna večina produktivnih stanov pa je tavalna v temi.

Sedaj pa ne ve ne vlada in ne njeni zaupniki, kako bi zmanjšali ogromne dolžnove. Ako hočemo popraviti vrednost naše

ga denarja, mora dobiti finančni minister posojilo v tuji valuti. Naš finančni minister je v to svrhu res odšel v London. A kako se je pripravil? Najprej je razpisal notranje posojilo. To je bilo izvedeno s tako nesrečno roko, da je popolnoma propadlo. To je bila prva priprava. Druga priprava je bila proračun. Finančni minister je izdelal brez zakonodajnega odbora, brez parlamenta, kar lepo med štirimi stenami proračun, ki izkazuje 2 milijardi deficita. Ali je bilo to treba? Tik pred poskusom najeti vnanje posojilo? Če je finančni minister že delal proračun med štirimi stenami, bi bil lahko naredil tudi takega, ki bi izkazoval toliko stroškov, kolikor je dohodkov in potem odšel v London! Sedaj pa imamo vnanje posojilo, nad čegar pogoji si vlada pusti lase in milo stoka: Kaj bo, kaj bo, če bomo morali te pogoje odouriti?

Vi boste danes sklepali tudi o svoji bodoči gospodarski politiki. Bolj kot kdaj veja tudi v teh razrovanih časih, da je dobro urejeno privatno gospodarstvo tudi podlaga in celina dobrega državnega in narodnega gospodarstva. Za okrepitev enega in drugega bo delala JKZ v svojih organizacijah. Vsi vidimo, da tako, kakor gre sedaj, ne gredalje. Naša glavna moč za obnovo uničenega gospodarstva teci predvsem v zadrugah. JKZ bo skušala razviti in izpopolniti zadrugno misel in zadrugno organizacijo do najvišje stopinje, kajti združništvo je edini solidni prehod iz sedanje slabe v boljšo družbo.

V tem oziru nam mora pomagati tudi država. Sedanja vlada pa tega ne more. Zato povejte glasno vladi, da je to, kar dela sedanja vlada, v vašo škodo. Naš program mera tudi v podrobnosti postati čim jasnejši in naš program naj pove vladi v vsaki zadevi, kaj hočemo.

Da se vrnem zopet na prejšnjo misel: V tako vlado, koje politika je nam kvarna in pogubna, mi ne bomo šli. Mi s svojim programom v vladi ne najdemo nam sorodne skupine. Ker pa hočemo svoj jasni program uveljaviti, ne moremo v vlado, kakršna je, ker nočemo nositi ven biata, ki so ga drugi nanesti v hlev. Delati in razvijati bomo svojo organizacijo tako dolgo, da bomo mogli z izgledi na uspeh svoj program tudi praktično uveljaviti; šele potem bomo prijeli za državno krmilo.

GOVOR POSLANCA BRODARJA.

V velikih obrisih je orisal položaj po vojni, kc so vse nasprotnne stranke navalile na Slovensko ljudsko stranko in ji hotele naprtiti vse zle posledice svetovne vojne. Posebno glasni so bili samostojni. Danes se to maščuje nad njimi. Ljudstvo vidi njih delo v parlamentu in v vladi, ker glasujejo za vse predloge kapitalističnih zaščitnikov in zato jih obsoja in zapuša.

Med tem pa so naši poslanci v vseh odborih pridno delovali. Našteval je posamezne slučaje, kjer so naši poslanci dosegli znatne uspehe v korist ljudstva.

Poudarjal je končno borbo Slovenske ljudske stranke za udejstvitev socialnega programa. Potrebno je, da se delavstvo reši iz rok izžemalcev in da se mu zasluga obstoj. Zato je treba socialno misel širiti, da bo prodrla v sleherni gorsko vas in hišo, ko bomo močni dovolj, da bomo

svoj program mogli dosledno izvajati, bomo zbrali vse, ki jim je blagor delavnega in kmetskega ljudstva pri srcu, in dokončali boj proti kapitalizmu.

Govoru poslanca Brodarja je sledilo zanimivo

poročilo poslanca Pušenjaka o gospodarsko-zadrugnih nalogah JKZ.

Poudarjal je, da je glavni namen zadržug: 1. Poglobitev in veselje do dela; služiti ljudstvu in ne zaslužiti. 2. Kulturno delo na deželi: boj pijančevanju in zapravljanju, skrb za ljudsko zdravje, povzdiga domače obrti. Omenjal je njih vpliv pri regulaciji cen. Ljker je več zadržug, tam je manj spekulativov in manjša draginja. Navaja posamezne vrste zadržug in njih delo: Kreditne zadržuge, ki so našega kmeta osvobodile odurovov; nabavne in produktivne zadržuge, njih boj proti draginji potom regulacije cen, njih vpliv na trg in tržne cene in naloga razpečevati monopolne izdelke, strojne zadržuge in živinorejske zadržuge itd.

Po poročilu poslanca Pušenjaka se je začela volitev odbora JKZ.

Gosp. Oražem iz Most predlaga sledečo listo:

Načelstvo:

Načelnik: Ivan Brodar, poslanec in posestnik, Hrašnje pri Kranju. — I. podnačelnik: Davorin Kranjc, poslanec, Velika Pirešica, p. Za'ec. — II. podnačelnik: Franc Karpe, posestnik, Moste pri Ljubljani.

Odborniki:

1. Janez Strein, župan, Kaplja vas pri Komendi. — 2. Jože Miklavc, posestnik, Podmošnik. — 3. Jože Burgar, župan, Hraše pri Smedniku. — 4. Franc Grebenc, posestnik, Dol. Laze pri Ribnici. — 5. Anton Cvenkelj, posestnik, Ljubno pri Podnartu. — 6. Košar, posestnik na Štajerskem. — 7. Jožef Poznič, posestnik, Gradišče pri Lukovici. — 8. Ludovik Bajc, župnik, St. Janž pri Mokronogu. — 9. Franc Pirc, posestnik, Zigmariče pri Sodrčah. — 10. A. Kuntarič, Mraševo pri Cerkljah (Dolenjsko). — 11. Ivan Stanovnik, poslanec, Horjul. — 12. Dr. Jakob Mohorič, odvetnik, kandidat, Ljubljana

Namestniki:

1. Karel Zaplotnik, posestnik, Letenice pri Kranju. — 2. Anton Debeljak, posestnik, Retnje pri Velikih Laščah. — 3. Lovro Jevnikar, učitelj, St. Vid pri Stični. — 4. St. fan Forjan, posestnik, Melinc, p. Beltine (Prekmurje). — 5. Franc Bore, posestnik, Kamnik. — 6. Ivan Finžgar, župan, Breznica pri Zirovnici. — 7. Josip Gale, župan, Trebeljevo pri Litiji. — 8. Anton Bauk, župan, Drašiči pri Me'liki. — 9. Franc Kobal, posestnik, Gabrijole pri Trzišču. — 10. Ivan Serbec, župan, Veliki kamen. — 11. Martin Stablovnik, župan, Rečica na Paki. — 12. Alojzij Strmah, posestnik, Smartno pri Litiji.

Ta lista je bila soglasno sprejeta.

Poslanec Brodar se zahvali za ponovno izvolitev in obljubi, da bo tudi v bodoče zastavil vse svoje sile v prosep kmetkega stanu.

Po končanem volitvah otvori predsednik JKZ poslanec Brodar

debato o političnem položaju,

zlasti z ozirom na poročilo poslanca dr. Koročca, Brodarja in Pušenjaka. K besedi se oglasi kot prvi

gosp. Bore iz Kamnika, ki je naglašal težavno stališče, ki ga imajo naši poslanci v danih razmerah. Kljub temu so poslanci storili svoj dolžnost v polni meri in zato zaslužijo pohvalo in priznanje. Predlaga sledečo

resolucijo:

»JKZ izreka danes na svojem občnem zboru svojim poslancom kakor tudi celomu Jugoslovanskemu klubu najiskrenejšo zahvalo za njihovo odločno zahtevo po takojšnji demobilizaciji. Dalje izreka najstrožjo obsodbo nad brezglavo politiko sedanje vladne večine, ki je upropastila vrednost našega denarja, razbila celo državno gospodarstvo in ni sposobna, da bi odpravila korupcijo v državni upravi. Občni zbor JKZ obsoja najodločneje svobodomiselnost šolsko politiko sedanje vlade. Za katoliške otroke zahteva versko šolo. Starše pozivlja, da začno proti kulturnobojni šolski politiki najodločnejši boj. JKZ jih bo v tem boju z vso silo podpirala. Občni zbor JKZ odobrava politiko svojih poslancev, zlasti njihov boj za avtonomijo in nedeljivo Slovenijo in izjavlja, da jih bo z iskrenim sodelovanjem podpiral.«

Resolucija je bila soglasno z velikim navdušenjem sprejeta.

Franc Pirc iz Zigmariče govori o šoli. Naglašala potrebo šolske izobrazbe, ugovarja pa prevelikemu številu učiteljskega osonja, s katerim nas je osrečila sedanja vlada, plačevati pa mora večino teh stroškov le kmetski davkoplachevalec. Zahteva pa večje število zdravnikov in živinozdravnikov, katere naj vlada zadostno plača, da bo tudi revežem omogočena izdatna zdravniška pomoč.

Posl. Brodar pojasni, da je vlada imenovala tako veliko število učiteljev bolj iz strankarskih kakor iz stvarnih ozirov.

Župnik Bajec opozarja na nevarnost sokolstva v šoli. Učiteljem je tako rekoč ukazano širiti med mladino sokolskega duha, čeprav je sokolstvo samo podružnična pritoždarstva. Zahteva, da politika iz šole izgine in to vsaka politika — tudi orlovstvo naj se iz šole odstrani. Te stvari so za odrastle. Za otroke so odgovorni starši, ne pa šolski svet, ki naj pouk samo nadzoruje. Če naše pritožbe ne bodo pomagale, naj se pa začne boj v celji Sloveniji!

Jože Poznič zahteva za Slovenijo šolsko avtonomijo, da bo ljudstvo, ki plačuje, tudi imelo pravico soodločevati.

S tem je bila politična debata zaključena in prične se

razprava o zadrugništvu.

Prvi govornik, g. višji živinozdravnik Černe opozarja na važnost živinorejskih zadržug, ki edine morejo onemogočiti preveliko napetost med cenami, katere dobiva kmet, in cenami, ki jih plačuje konsument. Predlaga sledečo resolucijo o ustanovitvi živinorejskih zadržug, ki je bila soglasno sprejeta:

»Odboru JKZ se naroča, da naj ustanavlja v okviru »Zadrugne zveze« ali druge primerne gospodarske organizacije »Živinorejske zadržuge«, katerih prvi namen bi bil skrbeti za redno in dobro vnovčevanje živine svojih članov. Živinorejske zadržuge, ki se bodo ustanovile v ta namen, združijo naj se v skupnem volstvu ali centrali, katera bo dajala posameznim zadrugam potrebna navodila za prodajo njihove živine, da bo skrbela za kupce po

sebnost med mesarji in organizirala izvoz, v kolikor bo potreben in dovoljen. Glavni namen teh zadrug naj bo, skrbeti za to, da se izloči kolikor mogoče prekupčevalstvo pri kupčiji z živino; velikanski dobički, ki se stekajo sedaj v žepe zasebnih prekupčevalcev in prekupčevalnih družb, naj prenehajo in zasluži naj producent kmet, konsument naj pa dobiva blago po primerni nepretirani ceni. Živinorejske zadruge, oziroma centrala teh zadrug, naj skrbi tudi za to, da bo vsak član lahko prodal, oziroma oddal svojo živino takrat, ko mu to najbolj kaže. Velike izgube imajo gospodarji, ker morajo imeti svojo živino v hlevu in jo krmiti v času, ko je že zrela za prodajo. Mnogo krme se potrat, poleg tega pa zgubi žival, posebno po zimi in ob pomanjkanju krme, na teži in na ceni. Za to naj bo glavno delo živinorejskih zadrug, ki se naj ustanove, skrbeti, da se živina njihovih članov odprodaja in oddaja pravočasno, in za ceno, ki bo v skladu z vrednostjo živine in z delom, trdom in stroški, ki jih ima kmet z vzrejo živine. Poleg tega naj bo delo nameravnih zadrug in njihovega skupnega vodstva tudi skrb, da se živali, ki se ponesrečijo in se morajo v sili zaklati, na primernem kraju kolikor mogoče dobro vnovčijo, da se škoda člana zmanjša. To delo vršile bodo zadruge najlažje skupno z zavarovalnicami za živino. Zato naj odbor JKZ in pa živinorejske zadruge skrbijo za to, da se prično po posameznih krajih in občinah ustanovljati zavarovalnice za živino, ki naj bodo združene v skupnem vodstvu, s skupno centralo in pozavarovalnico.

O živinorejskih in mlekarških zadrugah se je vnela daljša, vrlo zanimiva in stvarna debata, v katero so posegli zlasti gg. Bore iz Kamnika, dr. Kulovec, župan gg. Bore in dr. Basaj.

G. Bore se je oziral v prvi vrsti na mlekarške zadruge in naglašal nujno potrebo njihove obnove in sicer tako, da bo kmet v njih odločeval in ne kaka trgovska družba. Omenil je tudi ustanovitev kmetsko industrijskih zadrug, toda le tam, kjer je na razpolago elektrika. Za kmetijske zadruge zahteva kolikor mogoče cene kredita.

Dr. Kulovec naglašala, da le je z vnovčevanjem živine potom zadrug v malem obsegu že pričelo. Izpopolnila pa se bo ta organizacija, kakor hitro bo na razpolago dovolj strokovno izobraženih in sposobnih ljudi. Isto velja za mlekarstvo, o katerem ne dvomi, da bo kmalu tvorilo enega največjih virov kmetskih dohodkov. Kar se tiče osrednjih združnih organizacij, res ni bilo vedno vse, kakor bi lahko bilo, toda danes vlada zopet red in mirno lahko rečemo, da je Gospodarska Zveza rešila že s svojo eksistenco nad 1 milijardo denarja slovenskim kmetom. Razvijale pa se bodo naše zadruge centrale toliko lepše, kolikor več bomo imeli ljudi, ki bodo tudi s srcem in z duhom pri stvari. Kar se tiče kmetsko-industrijskih zadrug, bo naša banka v kratkem stopila na dan s konkretnimi predlogi. Govornik poziva navzoče, naj napno vse sile, da pride v kmetske posojilnice ves kmetski razpoložljivi denar, kar bo le kmetom v korist.

Kjer takih posojilnic ni, jih je treba ustanoviti in združništvo poživiti.

Gg. Erjavce in Basaj, zlasti poslednji, sta govorila obširno o velikem pomenu živinoreje za Slovenijo. G. Basaj je še posebno opozarjal na naravnost kričočih razmere v naši živinski trgovini, ki vpijejo po ustanovitvi živinorejskih zadrug, da se preprečijo ogromni dobički izvoznih arjev, da kmet pridode svoje prave cene, s katero bo zadovoljen tudi konsument.

Po končani debati zaključil predsednik JKZ sijajno uspeli občni zbor ob 2. uri popoldne in še zahvali še enkrat vsem udeležencem za njihov trud.

Boj proti veri.

Svobodomiselnici, ki so dobili v državi vso oblast v roke, niso samo s tem zadovoljni, da izrabljajo državo v svoje osebne koristi, temveč se z vso resnostjo bore proti katoliški veri. Najbolj besni v tem boju so liberalci in njihovi pomagači samostojneži, ki so najbolj silili, da se sprejme svobodomiselnost in proticerkvena ustava. Svobodomiselnici boj proti Cerkvi previdno, toda smotreno in nevzdržno nadaljujejo. Gre čisto po francoskem vzorcu: polagoma je treba rušiti kamen za kamenom od katoliške Cerkve, dokler v našem narodu popolnoma ne izrinemo veže iz duš. Zlasti so se vrgli na šolo. Najprvo so nastavili celo množico svobodomiselnih učiteljev,

ter jih samo zato dobro plačali, da so ponižneši hlapci in izvrševalci svobodomiselnih namer. Potem so vpeljali brezversko sokolsko vzgojo, ki že rodi — posebno v Ljubljani svoje sadove: višji šolski svet sam mora sklepati o strogih odredbah proti razuzdanosti mladine, ki se vedno bolj širi. Edini pomoček proti razuzdanosti mladine se zdi svobodomiselnem — policaj. Svobodomiselnici pa si z divjaško sokolsko vzgojo sami v najhujši meri goje med ljubljansko mladino razuzdanost, katero potem pobijajo s policaji.

Sedaj so slovenski svobodomiselnici zopet šli za korak naprej. Višji šolski svet, v katerem sedi večina svobodomiselncev, je v svoji zadnji seji sklenil, da se odpravijo nedeljske šolske maše in verski pouk za tiste otroke, za katere to zahtevajo starši. Ta sklep pa še mora potrditi višja šolska oblast, torej ministrstvo.

Dr. Korošec je takoj poslal na ministrstvo prosvete oster protest, v katerem je dokazal, to je sklep višjega šolskega sveta docela nepostaven in zahteva, da se zato ne potrdi.

Katoliško ljudstvo pa opozarjamo, da se resno pripravi na odločilen boj, ki ga bo v primernem trenutku na celi črti treba začeti proti svobodomiselnemu divjaštvu in za versko šolo. V ta namen naj se po vseh naših društvih in sestankih vrše temeljita predavanja o šolskem vprašanju in pravica staršev in Cerkve do vzgoje, o groznih posledicah brezverske vzgoje za otroke in starše.

Vestnik Županske zveze za Slovenijo.

Iz seje dne 10. novembra.

Na znanje se vzame poročilo tajništva, da so se izvršili vsi sklepi zadnje seje.

Organizatorično delo.

V večini okrajev Slovenije so ustanovljene okrajne županske zveze. Radi obširnosti nekaterih političnih okrajev bo treba ustanoviti podružnice po sodnih okrajih. Živahno delujejo podružnični (okrajni) odbori v štajerskem delu Slovenije. Treba pa je, da vsi odbori pospešijo svoje delo od občine do občine, organizirajo člane in pobero članarino.

Z »Domoljubom« se uredi priobčevanje zvezinega vestnika tako, da bo obsegala tvarina poseben list, ki se bo lažje izločil in shranil pri županstvih. — Izrekla pa se je splošna želja, da bi županska zveza čimprej obnovila in jela izdajati svoje nekdanje glasilo »Občinsko Upravo«. — O tem se bo sklepalo v prihodnji seji na podlagi proračuna, ki se sestavi dotlej. — Vendar je računati z velikim deficitom, ki bi se moral pokriti. Zato se je ponovno postavil predlog, da naj prispeva vsako županstvo po svoji moči s primernim zveznim županski zvezi, da se dobi fond za lastno glasilo. (Nekaj občin je med tem že votiralo znesek po 500 K. Op. por.)

Z ozirom na dejstvo, da je neko okrajno glavarstvo zahtevalo od okrajne zveze

(podružnice), da mora predložiti v potrditve pravila, kakor samostojno društvo, se ugotovi, da okrajne zveze niso samostojne županske zveze, ampak le podružnice centrale v Ljubljani. — O vsakem sklepu naj torej podružnice poročajo centrali, da ona stori korake in izvrši sklepe.

V smislu odborovega sklepa se to objavlja tem potom okrajnim zvezam (podružnicam), ki naj se v prihodnje tudi ravnajo po tem.

Županski tečaji.

V prihodnjih treh mesecih bo v glavnih središčih po sklepu odbora petero županskih (enodnevnih) tečajev po načinu, kakor jih je priredil pred vojno b. št. kranjski deželni odbor. Za bivšo Franjsko bo radi oddaljenosti Bele Krajine od Ljubljane poseben županski tečaj v Novem mestu. Ti tečaji se nameravajo prirediti v naslednjih mesecih: v Celju tekom decembra 1921, v Ljubljani in v Mariboru tekom meseca januarja 1922, a v Novem mestu, dalje za Prekmurje pa tekom februarja 1922. Izrekla se je želja, da bi se priredili ti shodi tudi po posameznih okrajih. Vendar pa se je konstatiralo, da bi več nego 10 letnih tečajev ne mogli prenesti predavatelji.

Za te tečaje naj bi se popred izvršile konference po okrajih, ker je danes težko obvladati materijo, o kolji naj bi se vršila

predavanja z ozirom na nedostatnost sedanje zakonodaje.

Vojaske posli in občine.

Živahna debata je bila o vprašanju, če naj se zahteva, da se zopet odvzemo vojaški posli občinam, ali pa, če naj se zahteva le, da država plača občinam čelo, predvsem pa pokriva stroške za tiskovine i. dr. — Poudarjalo se je, da je treba za ljudstvo doprinesiti tudi nekoliko žrtev. Na to se je stavil predlog, da naj se predloži spomenica in se zahteva, da naj dá država občinam odškodnino in vse potrebne tiskovine, dalje, da naj bodo oproščeni vojaške službe tudi vsi župani, ki niso samo redovi, ampak tudi podčastniki; enako tudi vsi občinski tajniki. (Doslje velja po srbskem voj. zakonu oprostitev le takih županov, ki niso dosegli nobene vojaške »šarže«.)

Poudarjalo se je dalje, da naj se od županov ne zahteva, da bodo priganjači za vojaške obvezance, in tudi ne zahteva, da bi te za ušesa vlačili k vojaškemu službovanju. Županska zveza naj obvesti pristojna mesta, da naj vojaški krogi ne zbijajo šal, n. pr. župan je določil, da moraš dati konja i. dr., kakor se je to godilo pri zadnjem vpoklicu vojaštva in živali. —

Pri glasovanju se je sklenilo, da se ne zahteva, da bi se vojaški posli odvzeli občinam.

Združevanje občin.

Načelnik Stanovnik poudarja, da je v tem vprašanju treba razmotrivati, ker je bolje, da odločamo o njem sami, nego Belgrajska vlada. — Pri debati pa se je pokazalo, da stoe vsi nasproti stališču o nameravanem združevanju občin, ter se je ta misel odločno pobijala. Iz dotičnih izjavanj povzamemo nekaj misli: Stvar je najvažnejša, kajti kakor hitro bo načeto to vprašanje, bo na površju takoj tudi vprašanje občinskih tajnikov. Majhne občine pa res niso ideal. Toda spoštujmo mnenje dr. Kreka, ki je dejal: Spoštujmo zgodovino malih občin! Združevanje malih občin za opravljanje skupnih poslov je mogoče že sedaj po občinskem redu. Zato naj se ne drega v to sršenovo gnezdo. Razni govorniki so se izjavili soglasno proti združevanju.

Sklene se, da naj se pripravi za prihodnjo sejo referat o občinskih tajnikih.

Nač. Stanovnik resumira misli iz debate ter pripomni: Občine, ki se hočejo združiti, naj se združijo po želji ljudstva in po načelu avtonomije. — Diktira naj se pa združenje ne! — A za nas je najnujnejše, in na to delajmo, da se naša organizacija docela izvede.

Sprejmeta se nastopna dva predloga:

1. V vsaki važni stvari, tihoči se občin, naj se najprej vpraša za mnenje županska zveza.

2. Proti nameravani združitvi se vložijo soglasen protest.

Oboje se prijavi prizadeti državni oblasti.

Slučajnosti.

Na vprašanje nekega župana, kaj je s plačilom od strani vojaške uprave za konje, ki so bili odvzeti že leta 1919., pojasni poslanec Brodar, da je o tem že dvakrat

interpeliral, a na drugo interpelacijo ni dobil niti odgovora. Minister pravi, da bodo plačevali takrat, ko bodo plačevali tudi srbskemu seljaku. (Pa menda vendar ne o svetem nikoli? Op. por.)

Poslanec Brodar je opoziril na to, da je živino vzela naša država in ne sovražna, da je torej dolžnost naše vlade poravnati, kar je napravila. Poslanec pa si ne obeta mnogo uspeha, ker se bodo v Belgradu na vsako zahtevo le smejali.

Nadaljni predlog se glasi, da naj se zahteva oprostitev živine pri oddaji.

Sproži se tudi vprašanje občinskih tiskovin, ki naj se pregledajo, po potrebi preurede ali nanovo sestavijo in potem založe pod vodstvom županske zveze.

Končno razpravlja zadnji govornik o deležih, ki jih imajo dobiti občine od davščine na vršnostni prirastek, a jih za preteklo leto še niso prejele. Glasom informacij je dotični denar bil porabljen od delegacije ministrstva financ. Kdo je temu

kriv? Tukajšnja vlada, ali delegacija, ali Belgrad?

Enako se omejujejo od strani finančne uprave tudi druge občinske davščine. Tu je treba zaklicati, da Belgrad nad občinskimi financami nima ničesar govoriti! Seveda je treba občinske priklade utemeljiti. —

Tajnik pojasni, da so deleži občin od vrednostnega prirastka že davno odmerjeni in bi bili morali biti občinam že davno nakazani.

Nato se sklene: Županstva naj takoj urgirajo pri delegaciji ministrstva financ deleže za občine od davščin na vrednostni prirastek. V imenu vseh pa napravi županska zveza splošno urgenco.

Poziv vsem občinam!

V združenju je moč! Zato takoj vsi v organizacijo županske zveze! — Potem ne bo sile, ki bi si upala kaj storiti brez nas in preko nas. —

Bohinjcem!

Minulo je že 11 let, odkar se je začelo v Bohinju jasniiti glede domače bohinjske goveje pasme. Bohinjci so uvideli, da bode vpelevanje tuje pingavske ali celo simodolske krvi, z močnimi kostmi, lepo zunanjostjo toda slabo mlečnostjo rodilo silno gospodarsko zlo. Tudi naši strokovnjaki so priznali zmote in so bili istega mnenja.

Bohinj je izrazito planinska pokrajina z razvitim mlekarstvom in sirarstvom. Ima ali bolje rečeno, imel je, svojo bohinjsko govejo pasmo tropične zunanjosti. Pred 50 leti v Bohinju še ni bilo kaj cikaste goveje živine. V čredah se je pasla domača plemenska goved ruse barve in enobarvna. Bohinjska goved je izredno gibčna in živahna, finih kosti, kratke svetle dlake, burkijasto krivih rog, lepe kratke čez čelo široke glave z velikim lasenim čopom med rogovoma. Oči so velike, živahne, smrček črn, vrat brez podvratka, kratke zastavne noge s parklji kakor iz kremenca, križ je primeroma zelo pobit, rep dolg in useden. To je planinska žival od nog do glave kakor nalašč ustvarjena za visoke, skalnate in razdrapane bohinjske planine. Kar pa je največja vrлина te pasme, so krave v primeri z njihovo težo izborne mlekarice tako glede množine kakor tudi kakovosti, to je toščobe v mleku. O tem se je pisalo in vsestransko priznalo že dovolj in je nepotrebno zopet to ponavljati. Stari Bohinjci so imeli zelo v čisljih svojo goved, mlekarstvo in sirarstvo je cvetelo; rekli so: mleka je v Bohinju kakor vode. Pa tudi izven Bohinja, na Tolminskem in Goriškem, po Gorenjskem, da celo na Solnograškem so cenili in cenijo še danes bohinjske krave kot najboljše molznice.

Pritiskati pa so začeli tudi v Bohinju novi zakoni glede živinoreje. Merodajni možje so žal pozabili, da so prvo in glavno pri odberi plemenske živine njene dobre

lastnosti, njene vrline, njen donos. Enemu ni ugajal pobit križ, drugemu črn smrček, tretjemu zopet enobarvna jelenova barva. Imeli so sicer mogoče vsi dober namen, ko so vpeljali cikasto pingavske ali celo simodolsko pleme — toda z močnejšimi kostmi, z drugo dozdevno lepšo zunanjo obliko se je le prehitro zgubljala mlečnost, skromnost in prikladnost za visoke gorske, razdrapane planinske pašnike. Tudi nekaterim Bohinjcem je spočetka ugajala lepša oblika pingavske pasme, saj je splošna človeška slabost, da tuje, nove stvari bolj ceni, kakor preizkušene dobre domače. Sicer je bilo dokaj pametnih in dalekovidnih mož, ki so kmalu uvideli napachen smoter tega zboljševanja osobito glede mlekarstva, toda gospodi se to ni dalo nikakor ne dopovedati in tako se je vleklo to mešanje naprej. Ker pa je Bohinj planinska pokrajina in je goved večinom na paši in v planini, je nadzorstvo nad biki za gospodo bilo zelo težavno. Zato je poleg usiljenih licenciranih pingavcev na planini pa tudi doma vedno kak domači bik seveda skrivaj bil še za pleme. Ravno tej okoliščini in trmoglavosti Bohinjcev se imamo zahvaliti, da imamo danes v Bohinju še tako dobro molzno živino, dasiravno večinom že cikasto, pa vendar v glavnem še tip in lastnosti prvotne bohinjske goveje pasme.

Mlekarstvo in sirarstvo je in ostane glavni vir dohodkov in blagostanja Bohinja, zato je pa tudi naša dolžnost, da ohranimo, da zboljšamo našo domačo, za Bohinj nenadomestljivo govejo pasmo.

K temu bodete pripomogli v prvi vrsti Bohinjci, ako bodete znali ceniti in gojiti svojo dobro pasmo. Tuji vedo ceniti in kupujejo za drag denar plemensko živino v Bohinju, doma v Bohinju pa cenimo svojo goved vse premalo in se le malo brigamo za res pravo in smotreno zboljšanje domače goveje pasme. Po pravici moram po-

vedati, da mi je bilo težko, ko so letos kupovali za Hrvatsko in Crnogoro plemensko bohinsko živino. Dobro je, da negujejo Bohinjci svoje težke plemenske kobile in žrebeta, toda pomisliti je treba, da je govedoreja za vsakega kmeta, posebno pa še za Bohinjce neprimerno več jega pomena kakor konjereja. Zato ni ravno potrebno, da žro konji seno, deteljo in oves, krave in teleta pa le bolj slaberno kakor pravijo Bohinjci. To so vedno povdarjali tudi tuji kupci. Toda o tem drugič kaj več.

Glavna zahteva pri izberi pasme, pri zboljšanju iste so torej njej priložene dobre lastnosti. Važna je seveda tako tudi zunanost, iz katere naj kupec sklepa, h kateri pasmi da žival pripade. Naši bratje na jugu, Srbi, Hrvatje in Crnogorci, potrebujejo mnogo plemenske živine za njihove večinoma gorate pokrajine, s planinskimi pašniki, potrebujejo utrjeno, zdravo in mlečno goved, potrebujejo rezervar iz katerega bi zajemali plemensko silo za njihovo po vojni uničeno govedorejo. In katera pokrajina v naši državi je po naravi in po njeni dobri res izvorno domači planinski goveji pasmi bolj prikladna za to nego Bohinj? In našim južnim bratom je posebno pri srcu enobarvna goveja živina brez belih peg. lis in marog ter kupujejo le enobarvno plemensko goved.

Prvič torej zato, ker je prvotna bohinska goveja pasma res dobra, in Bohinj največjega gospodarskega pomena, drugič pa zato, ker imamo za enobarvno goved najboljše odjemalce v lastni državi, sta dva nujna razloga, ki silita slehernega Bohinjca, da začne resno misliti, kako naj ohrani, kako naj zboljša kar je še ostalo dobrega od nekdanje prvotne bohinske goveje pasme.

Da je po 50 letih tako nesmotrenega mešanja v Bohinju še vedno so ohranila v glavnem domača goveja pasma, je najboljši dokaz njene žilavosti in ta pasma se mora s pravilno vzgojo, s pravilnim odbiranjem plemenske živine še izboljšati. Na to delo torej Bohinjci! Res skrajni čas je. 11 let je minulo odkar smo uvideli, da je naše domače najboljše, toda storili v teh 11 letih smo bore malo za ohranitev, za zboljšanje naše domače pasme. Res je divjala med te mčasom svetovna vojna in ustavila vsak napredek. Začnimo vsaj sedaj. Skrbno odbirajmo dobre krave, najboljše mlekarice za pleme. Puščajmo teleta ne samo 5 tednov pod kravo, kakor je v Bohinju sploh navada, ampak vsaj še enkrat toliko časa. Glavno skrb in pozornost pa obrnimo na dobre bike-plemenjake, na njihov rod, njihovo melčnost. Biki in njihov rod so največjega pomena in le žal, da se do danes še vse premalo, skorbi rekel, nič ni gledalo na to. Polagoma bodo sicer izginjale pirhe, šeke in cike iz bohinskih čred in lepa enobarvna, bohinska živina se bo zopet pasla po bohinskih planinah. — Z izboljšanjem domače živine se bo še bolj razvilo mlekarstvo in sirsarstvo. — Za plemensko živino pa bodete v domači državi imeli dovolj in dobrih kupcev. — Ne zanemarjajmo torej še dalje naše izborne domače izborne domače goveje pasme in stotimo v tem oziru vsak v svojem delokrogu

tudi svojo dolžnost. — Kaj bi vse storili n. pr. Švicarji ako bi imeli tako mlečno pasmo kakor Bohinjci. Z dobro rejo, smotrenim odbiranjem plemenske živine in reklamo bi jo dvignili do svetovnega ugleda. — In mi? — C —

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	14. nov.		18. nov.		21. nov.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolar	250	—	295	—	320	—
avstrijska krona	—	—	—	6	—	—
českoslovaška krona	3	10	3	15	—	—
angleški funt	—	—	1190	—	—	—
francoski frank	—	—	21	20	—	—
italijanska lira	9	60	12	50	—	—
bolgarski lev	1	80	1	72	—	—
carski rubel	—	15	—	20	—	—
grška dramma	—	—	—	—	—	—
nemška marka	1	05	1	32	1	28
rumunski lej	2	—	1	95	—	—
šv carski frank	—	—	—	—	—	—
poljska marka	—	—	—	—	—	—
mažarska krona	—	—	—	—	—	—

g »Poceni« denar. Po mirovni pogodbi je dolžna Narodna banka vzeti iz p...fa ves državni denar in ga zamenjati s...vojin. Z izdelavo tega denarja Narodne banke se je že začelo in prvi del papirnatega denarja po 10 dinarjev je že potov. Izdelava je bila izročena nekemu amerišskemu zavodu po 15 dolarjev za 1000 kosov. Ker je bilo naročenih 50 milijonov kosov (500 milijonov dinarjev), je to stalo 750 tisoč dolarjev. Vsak bankovec za 10 dinarjev nas torej stane 1 dinar 20 par. Toliko nas stanejo samo 10 dinarski bankovci. Izdelava ostalega denarja nas bo stala še dvakrat toliko. V ta znesek pa niso vračunani stroški komisij za prevzet denarja v Ameriki. Tako razsipno se gospodaril! In kdo bo vse to plačal? Mi vsi, ki imamo najmanj!

g Za 50 milijonov dinarjev je dala napraviti država papirnatega denarja po četrt dinarja ali po 1 K.

CRNE.

g Cene vina na Štajerskem. Na Štajerskem so se ne nenadno hitro zvišale cene vinu. Še pred par dnevi je bilo vino liter 20 do 24 kron, plačujejo pa danes prvovrstnega Ljutomerčana po 32 do 36 K, drugovrstno vino po 30 do 32 K, Haložana po 25 do 28 K, v okolici Maribora po 26 do 30 K liter.

DAVKI.

g Davki naj se povišajo za 100 % je predlagal finančni minister dr. Kumanudi, potem ko je poročal, da izkazuje proračun kljub varčevanju nad 5 milijard kron primanjkljaja. Kakšno je to »varčevanje« smo svoj čas že obširno opisali in navedli v nebovpijoča dejstva. Ko bi država zagrabila vse tiste ljudi, ki jo skubijo in goljufajo, bi pokrila primanjkljaje za tri leta naprej. Tako pa se nas Bog usmili. Pri malih luknjah se maši, skozi velike luknje pa kar lije voda v ladjo, pa se trpi. Ravno te dni se zopet odkrivajo novi škandali. Na kongresu zemljoradnikov je član reparacijske komisije v Parizu, Demetrovič, povedal, da so člani te komisije goljufali na stotine milijonov. Druga taka čedna afera

je prodaja 17.000 volov, ki jih je dala Nemčija kot vojno odškodnino. Ti voli bi se morali prodati na dražbi. Toda minister Pucelj jih je prodal družbama Promet iz Zagreba in Impeksu iz Ljubljane, dasi je neki trgovec Hadži Pavlovič ponujal zanje 200.000 dinarjev več. Dalje poroča »Slobodna Tribuna«, da nam mora Nemčija dati za odškodnino veliko število konj. Te konje kupujejo Nemci v Jugoslaviji, potem jih vlečejo v Hamburg in tam jih dobro plačana jugoslovanska komisija sprejema in sestradane pošilja v Jugoslavijo. — Seveda, če se gode take reči, potem niti 100 odstotkov zvišanih davkov ne bo zadostovalo.

g Dohodek na užitnini za mesec oktober znaša v celi državi 1 milijon, 638 tisoč, 990 dinarjev in 42 par.

g Povečanje pristojbin in užitnine. Zastopnik finančnega ministra, liberalcec dr. Krizman, je predložil parlamentarnemu finančnemu oddelku zakonski načrt o zvišanju vseh mogočih pristojbin in užitnine. Liberalci s samostojneži res dobro skrbne, da pošteno odro našega kmeta, delavca in majhnega obrtnika.

PROMET.

g Nova stratezična železnica v Istri in na Goriškem. Italijani se pripravljajo, da pričnejo čim preje z gradbo železnice, ki bi šla iz Trsta čez Istro na Reko. Sedaj gre iz Trsta železnica čez St. Peter, ali Lahom ta železnica ni dovolj. Hočejo zgraditi železnico, ki bi šla zahodno od sedanjega železnice. Ker pa trgovski promet med Reko in Trstom niti za to progo ni zadosten, se vidi, da hočejo zgraditi progo iz vojaških vzrokov. Dosedanja proga je Lahom preblizu naše meje, zato hočejo bolj varno progo. Razen tega prično z gradbo železniške proge iz Sv. Lucije preko Bovca in Predila na Trbiž. Na ta način hočejo zvezati Trst naravnost z Avstrijo.

g Promet med našo državo in Mažarsko je od 15. novembra zopet odprt.

PODJETJA.

g Trgovsko in obrtno društvo sa Kranjsko se je prostovoljno razšlo.

g Cinkarne v Celju država ne misli prodati, kakor se je to poročalo, ampak celo povečati. Stroški za povečanje so proračunani na 15 milijonov kron.

g Državna hipotekarna banka. Uprava fondov se namerava spremeniti v državno hipotekarno banko. To vprašanje ima sedaj v pretresu zakonodajni odbor. Ta banka naj bi prevzela tudi vsa cerkvena in samostanska imetja.

g Podružnico Slovenske eskomptne banke so odprli v Slovenjgradu. Ljubljanska kreditna banka je odprla svojo podružnico v Kranju.

g Nova vrsta motornih plugov. Neka dunajska tvrdka je izdelala novo vrsto majhnih motornih plugov, ki orjejo 70 cm globoko. Motor, ki ima 12 konjskih sil, se more tudi samostojno uporabljati. Poskusil so se zelo dobro obnesli.

RAZNO.

g Revizija in povrnitev nepravilno razdeljenih posestev. Komisija, katero je poslal minister za agrarno reformo, da iz

vrši revizijo posestev, ki so bila razdeljena na temelju agrarne reforme, je ko... la svoje delo in odzela vsa posestva, ki so bila nepravilno razdeljena. — Kje je bila ta komisija, iz poročila ni razvidno. Gotovo pa je, da je pri nas na Slovenskem ni bilo, čeprav bi bila potrebna.

g Kratki kmetijski tečaj. Osješko gospodarsko društvo namerava v letošnji zimi prirediti v Slavoniji 120 tridnevni kmetijskih tečajev.

g Prisilno državno posojilo namerava izvesti Francoska. Po zakonu, ki ga sedaj izdelujejo, bo moral dati vsak državljani Francoske 10 odstotkov od svojega premoženja za posojilo.

g Svicarski proračun za l. 1922. izkazuje primanjkljaj v znesku 106 milijonov, 181 tisoč, 158 frankov.

Celje Veletrgovina R. Stermecki poroča, da ji radi velikanskega navala naročil iz cele Jugoslavije ni mogoče kljub dnevnemu obratovanju z vsem osebjem do 11. ure v noč, naročila tako točno izvršiti, kakor je bila dosedaj navada, ampak po vrsti, kakor naročila dospejo, to je z okoli 14 dni zamude ter prosi cenj. naročnike, da naj ta nepričakovani slučaj upoštevajo in potrpijo ter robo po dospelosti sigurno sprejmejo. Ne more pa kdo od cenj. odjemalcev tako dolgo čakati, naj ne naroči oziroma naročilo odpiše, da ne nastanejo nepotrebni stroški.

Razgled po svetu.

Za razorožitev.

V Washingtonu v Zjedinjenih državah so se sestali zastopniki raznih naročev in se posvetujejo, kako bi se omejilo vedno hujše oboroževanje držav, kar stane mnogo denarja in draži vojne strasti. Glavna težkoča je, da nobena država druga drugi ne zaupa in zato ni skoro pričakovati, da bi res prišlo do kakih res koristnih zaključkov. Najbolj se ribata med sabo Amerika in Japonska, katera hoče na škodo Amerike obvladati Tiho morje in vzhodno obalo Azije, ter jo izkoristiti v svoje namene. Zato bi obedve ostali radi močni. Anglija izgovarja potrebo velikega števila bojnih ladij, ki jih ima, s tem, da si mora v slučaju vojske zavarovati redni dovoz živil, zakaj Anglija more samo sedem tednov živeti od lastnega pridelka. Francija pravi, da mora imeti veliko armado zato, ker ima tudi Rusija veliko armade, ki lahko vpade v Nemčijo in na Francosko. Italija hoče tudi svoj prav imeti. — Mi pa vemo, da brezverci ne bodo nikdar mogli ustvariti splošnega miru, ker nimajo vesti in če ni vesti, potem ni država varna pred državo in nobena še tako sveta pogodba ne drži.

Temna slika.

Bivši italijanski ministrski predsednik Nitti je spisal knjigo z naslovom: Evropa brez miru. Njegovo mnenje je, da so vse mirovne pogodbe nasilne in krivične, potem pravi da je politika evropskih držav napram Rusiji ena sama vrsta velikih napak. Napoveduje skorajšnji propad mnogo novonastalih držav v

Srednji Evropi in se mu zdi nemogoče, da bi se dosedanje meje v Srednji Evropi še dolgo časa obdržale. Vsa Evropa, pravi bo propadla, če se ne vpostavi gospodarsko ravnotežje, ki ga je vojna tako pretresla.

Sirom domovine.

OSILNICA.

Iz Osilnice je dobilo uredništvo »Radikal« sledeči dopis: »Vaš list me je zelo razveselil. Blizu se čas kolin. Za klobase zavijati bo izvršten. Samo premalo ga je.«

Belimo si glave, zakaj je dr. Sajovic v Kočevju svoj list krstil »Radikal« in zakaj je svoji stranki dal ime »radikalna stranka«. V latinski šoli se je naučil, da se pravi radikalna — koreniti. Radikalna stranka hoče torej nekaj s korenino »pukati«. V Srbiji so »radikalni« »pukali« Turke in Avstrijo in so jih tudi »izpukali«. Kaj hoče radikalna stranka na Kočevskem »pukati«, ne vemo. Najbrž denar iz žepov siromakov. — Vendar pa smo v Osilnici vsi pripravljeni zapisati se v stranko dr. Sajovica. Zakaj koruza je že po 13 kron, dr. Sajovic pa nam bo vrnil vse žito — o tem smo verjeti — ki ga nam je med vojsko reviriral.

V Osilnici smo pretrde glave, da bi dr. Sajovica razumeli, zakaj je nova radikalna stranka potrebna. On pravi, da zato, ker so ga JDS in SKS čisto polomili. Ali misli, da bo on bol pameten kakor dr. Žerjav?! O ti pregrešna ošabnost!

Nova štifta pri Ribnici.

Pred kratkim smo imeli v tukajšnji romarski cerkvi novo mašo, katero je daroval č. g. Jožef Lovšin iz Sušja. Bolezen novomašnika je bila vzrok, da se je ta slovesnost vršila v pozni jeseni. Čudili smo se, da je č. novomašnik svojo prvo daritev kljub dolgotrajni boleznini opravil s tako krepkim glasom; to nas napolnjuje z veselo nado, da boede č. novomašnik v kratkem poplnooma okreval in kmalu moget stopiti v vrsto delavcev Gospodovih, kar mu vsi iz srca želimo. Krščanska Mežnarjeva hiša je z nim dala že drugega duhovnika. Njegov brat, slavnostni govornik na novi maši, služi kot kapelan v Št. Vidu nad Ljubljano. Bog nam nakloni še mnogo takih slovesnostil — Slikanje cerkve je letos zelo napredovalo. Iz dosedaj dovršenega se kaže roka slikarjeva zelo sretna. Ljudem slike jako udajajo. Ko boede delo končano v celoti, bomo videli, kaj bodo rekli strokovnjaki. — Tudi socialno smo se začeli gibati. Ker imamo do svojih župnij v Ribnici oziroma v Sodražico uro daleč, smo ustanovili dne 23. oktobra svoje lastno katol. slovo, izobraževalno društvo. Takoj na ustanovnem občnem zboru je pristopil k društvu 42 rednih članov, 1 ustanovni in 1 podporni član, večina mladeničev, vnetih za dobro stvar, za pravi krščanski napredek in za izobrazbo povrhskih načelil. Na ustanovnem občnem zboru je govoril dični naš boritelj katoliške misli č. Franc Terseglav iz Ljubljane, o namenu, o potrebi in koristi katoliških izobraž. društev, za kar se mu na tem mestu izreka javna zahvala. Navzoči so sledili krasnemu in vsestransko koristnemu govoru z veliko pazljivostjo in zanimanjem, a še z večjim odobravanjem. Bog dai, da bi se od govornika priporočena katoliška načela izvajala tudi v dejanju. Med vsemi, zlasti še med mladeniči, je veliko navdušenje za društvo; skrbimo za to, da boede navdušenje trajno. Društveni pevski zbor se že jako marljivo vadi v petju. V pamladi nameravamo ustanoviti tudi orlovski odsek, ker k temu zaradi oddaljenosti v svojih lastnih župnijah težko pristopimo. — Blaži mladeniči, le krelko in pogumno na del! Ne bojte se žrtve! Temelj vaši katoliški izobrazbi je postavljen; naj se na tem temelju srčno in stano vitno zida, dokler ne vzraste iz ničega močočna stavha, katera ne boede moget sorniti niti

nasluhi vihar, ki bi nam žudal od naših nasprotnikov. Začetek je dober; nadaljevanje bo, di še boljše, korist in sad društva sta nam na ta način zagotovljena. Če tudi se nam je boriti z raznimi zaprekami in težkočami, z dobre volje in požrtvovalnostjo bomo vse premagali. V to nam pomaga Bog!

SV. ANA POD LJUBELOM.

Zopetna volitev v krajni šolski svet je bila pretečno sredo. Za predsednika je bil soglasno izvoljen voljen Jože Janc, posestnik in cevjaraki mojster, ki je že dosedaj kazal največ smisla za šolo, katero so samostojni mogočnejši smatrali za pastorko. Njegov namestnik je Peter Klemenec, posestnik in cerkveni ključar. — Pogorela je hiša in gospodarsko poslopje posestniku Antouu Megliču po domače Gebnu. Rešili so živino. Zavarovan je bil za vsoto 60.000 K. Škode ima gotovo do par sto tisoč. Kdo je zažgal se ne ve.

MOTNIK.

Umrl je v 53. letu starosti po dolgi mučni boleznini dne 27. oktobra t. l. obče spostovani in povsod priljubljeni France Kajbič p. d. »Gregorjevec, posestnik v Zajavorniku št. 8, obč. Motnik. Rajni je bil načelnik hranilnice v Motniku, dolgoletni občinski odbornik, predsednik krajeva šolskega sveta in načelnik šivnorenjske zadruge v Motniku. Bil je mož na svojem mestu, vnet pristajač SLS in nepretrogoma skozi 34 let svest narečnik »Domoljubac. Kako je bil pokojni povsod priljubljen, pričal je njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo občinstva od blizu in daleč.

DOLE PRI LITJI.

V naši župniji se vedno bolj razcveta novo življenje, posebno pri naših fantih. Ko so začeli ob novem letu vsako prvo nedeljo v mesecu moliti večno uro pred najsvetejšim zakramentom, se je po vsej župniji hitro razširjalo med fanti in dekleti, da bi ne bila farna cerkev prazna ob nedeljah in praznikih, temveč polna pri večni molitveni uri in krščanskem nauku.

Torej dragi fantje in dekleta tukajšnje župnije, prosimo vas vse skupaj, pridite ob nedeljah in praznikih v našo cerkev v obilnem številu, da bomo našega ljubelega Gospoda počastili v presvetem zakramentu pričujočega. Kako lepo boede, ko se bomo zbirali v vedno večjem številu in dajali drugim zgled, da bi k nam prišli. Se nekaj vas prosimo fantje, dekleta, žene in moške, da bo vsaka hiša čitala »Domoljub« in »Bogoljub«, kar je zelo potrebno v sedanjih časih.

MIRNSKI POPOTNIK.

Bolezni, bolezni gospodarijo po dolini; 15 rakev sem na enem vozu videl, peljali so jih v Št. Janž v zalogo. Griža in vročina ste se vznesli, kaj bo šele spomladi! Društveno življenje je oživelo; v Št. Ruperta so imeli kar koncert, drugod po dolini pa predstava. Na Trebelnem sidaje dom, vendar bi ljudem priporočil še več vne! V Mokronogu se h temu delno pripravljajo, le šal, da ne be v trgu, ampak na Gori. Hudo vojske so imeli v Mokronogu naši in pa liberalci. Z vse silo so se vrgli liberalci na krajni šolski svet, da bi tam še nadalje gospodarili ali bolje rečeno, eden bi gospodaril drugi pa kimali. Pa je odbrinkalo! Mi hribovci iz Št. Ruperta in mošje od Sv. Trojice smo združeni s vrlimi mošji iz Mokronoga tako volili — da je liberalizem pogorel! Zanimivo je pa bilo gledati volitve! Marsikateri je stopil k volivni posodi v družbi liberalcev, pri sadnji volitvi je bil pa še naš! Ljudje menjajo svoje prepričanje — ker so korita druga! Zlostno! Naša stranka rabi odločne moše, ki ne pričakujejo nič plačila, ampak grede v boj sa večne resnice! Lepo je bilo gledati naše odločne moše! Ziveli hribovci Sentrupertski, živeli odločni katoliški moše iz Mokronoga in Trišča! Človeku je kar dobro delo bivati med njimi! Na svidenje, ko bomo volili v okrajni šolski svet! Ampak še to povem gospodu šupanu v Mokronogu, — čeprav sem hribovec — da nikoli ne skrije liberalne barve! Saj vendar ve, da so liberalci povsod v manjšini, pa jih povsod naprej tlačijo, povsod imenuje v komisije; ali je slep ali gluhi? Naše stranke ne morete utajiti, klicali in zahtevali bomo, da smo povsod sraven! Razumete! »Pogorelec« je klicel Bule iz Mokronoga, ko je odhajal, mož ki je bil

25 let pri nas, bil prijatelj g. Lampeta, sedaj pa pravi, da je 25 let spal! Ko se je zbudil je bil pa samostojneč. Dobro jutro! vam seli popotnik!

SMARTNO PRJ LITIJL

Naše Izobr. društvo je otvorilo 20. nov. dramatično sezono z lepo uspešo igro »Garcia Moreno«. Igro bomo ponovili v nedeljo 4. decembra. Začetek točno ob treh popol. — 8. decembra igralo otroci Marijiinega vrtca lepo igrico: Deklica s tamburico.

Z IGA.

Poleti in jeseni smo večkrat videli, da je dež vsaj nekoliko porosil v sosednjih krajih, na liansko je pa Bog skoraj pozabil. Slabi nasledki hude suše se kažejo še zdaj, ko so morali še prav mnogi posestniki zaklati nerejene prašiče, ker ni več krme. Tudi ajde, na lianskem važnejši pridelak kot pšenica, nekateri niso pridelali niti za seme. Samostojni poslanci, kje ste, da bi nam pomagali! Posl. Kušar je zadnjič povedal na shodu, da je preskrbela Samostojna za letos prosto kuhno šganja. Kaj nam to koristi, ko ni bilo ne češpolj, ne drugega sadja! Poskrbite napreje za žgance, potem šele za šganje!

Brali smo v »Domoljubu«, da je poslanec ljudske stranke dr. Hohnjec pri finančnem ministru dosegel, da se na štajerskem kmetom, prizadejim po suhi, odpišejo davki. Brali smo pa tudi, da minister Pucelj niti odgovoril ni na interpelacijo, kateri ga je poslanec ljudske stranke gosp. Sušnik podretal, naj vendar kaj ukrene radi suše v Sloveniji. Iščanci si bodo to zapomnili. Finančni minister, dr. Kamanudt, Turk, ima sree za štajerskega kmeta, poljedelski minister, g. Pucelj, Slovenec, ga pa nima za kranjskega. Neki samostojneč na Igu (priča na razpolago) je je pogruntal: »To smo bili neumni, ko smo volili samostojne poslance. Postavili smo jih na slati stolček — sedaj se nam pa smejejo!«

Rea, minister Pucelj nima časa za kmeta. O pač, za nekaj ga je pa imel — podpisal je mobilizacijo brez vsake potrebe. Vedno so vpili Samostojni, da so klerikalci naredili svetovno vojsko. Pa takrat ni podpisal mobilizacije noben Slovenec, sedaj je je pa samostojni minister Pucelj. Poslanec ljudske stranke so pa šli k vojnemu ministru ter izprosili, da so šli še čez tri dni fantje domov, živina in vozovi se pa vrnejo. Minister Pucelj je podpisal mobilizacijo, dr. Korošec pa je prošil in dosegel demobilizacijo! Čez en teden bo pa pisal »Kmetijski list«: »Dr. Korošec je hotel vojsko. Pucelj je s največjo težavo, prav zadnji čas še ubranil in šabe ob jarku bodo isto ragnjale.

LUŽE PRI KRANJU.

Umril je 11. novembra 1921 v 75. letu svoje starosti daleč znani in obče spoštovani posestnik Matevž Barle, podmače »Arnešov oče«. Bil je skozi 28 let šupan velike občine Senčur pri Kranju. V raznih zastopih, v katere je bil voljen, je v svoji mladosti, izkušnostjo in občetovsko skrbjo vedno najbolje zastopal kmetake in občinske koristi. Sam dober, vzgleden gospodar, je znal tudi občino dobro voditi. V sadnjih letih saradi starosti, bolehnosti in velikega domačega gospodarstva ni maral več sprejeti šupanskih bremen, vendar pa je kot občinski svetovalec vrlo pomagal mlajšim močem. — Revoži in sveta potrebni so imeli v njem najboljšega pomočnika in svetovaleca. Zato je bil znan le pod lepim imenom »oče«. — Svoja sinova in hčere je vzgojil v pravem krščanskem duhu. »Domoljub« je bil redni obiskovalec njegovih hiše. — Kakor je bilo lepo, krščansko njegovo življenje, tako je bila tudi lepa njegova smrt. — Pripravljen je šel v večnost gledati nebeški Jeruzalem, ko je preje še gledal kot Jeruzalemski romar zemski Jeruzalem. — Veličasten pogreb je prišel, kako ljudstvo spoštuje vrliga moža. Celotni občinski zastopi iz občin Senčur in Velesovo, kat. izobraževalno društvo Senčur s svojo zastavo in mnogo ljudstva ga je od blizu in daleč spremilo k sadnjemu počitku. Pevski zbor kat. izobr. društva Senčur je zapel pri blagoslovu in na grobu ganljivo žalostinki. Pokopal ga je njegov nečak ž. g. Janko Barle, mestni šupnik ob asistenci domačih ž. gospodov. — Poživaj v miru, dobra duša! Bog ti budi plačnik! Vsej družini pa iskreno sožalje!

IZ MEDVOD.

»Kmetijski list« odgovarja, da je istina, da oni, ki je samostojno kradel pri požaru v Goritcah, ni bil noben samostojneč, ampak pristaj SLS.

Jaz jim pa to povem, da naj le bolj tiho ostanejo in si ta grob prav na sree vzamejo. Dotični je prav dobro agitiral in še nekoga svojega sovaščana pridobil in mu pokazal skrinjico SKS, v katero naj vrže. »Kmetijski list« naj pa po svoji navadi še naprej laže.

Tedenske novice.

Politične.

p Ali bo že kdaj konec? Naša vlada strelja kozle drugega za drugim. Naprtila nam je nepotrebno mobilizacijo z izgovorom, da je neobhodno potrebna in da bo stroške itak Mažarska plačala. Čez par dni se je izkazalo, da je mobilizacija nepotrebna in vpoklicance so poslali domov, stroške, ki znašajo ogromne svote, bomo plačali sami. Podobno se je sedaj zgodilo z Albanijo. Vlada se je brez vprašanja državnega zbora, kakor je po ustavi zavezana, začela bojevati z Albanijo in zasedla ozemlje, o katerem je mislila, da ji po pravici pripada. Toda vprašala ni — zaveznikov, ki so v tem oziru merodajni. In ti zavezniki so sklenili, da se mora naša armada umakniti v stare postojanke. Poslali so tozadevno zahtevo na Zvezo narodov, ki naj če treba zgrda prisili našo vlado, da se uda. In Zveza narodov je to zahtevo sprejela, naša vlada se je morala udati. Stroški so ogromni in skozi okno vrženi. Plačali bomo mi.

p Spor med demokrati in radikali v Belgradu se je tako poostril, da se vedno bolj govori o novih volitvah, ki naj rešijo državo iznad vse mučnega položaja. Medsebojni osebni boj in boj za ministrska korita ter izrabljanje države: vse to je postalo že tako ogabno, da se celo »Slov. Narod« studi.

p Avstrija je končno zasedla Burško. p Razdelitev države v oblasti. V zakonodajnem odboru je prišel na vrsti zakonski načrt o razdelitvi države na oblasti. Kako je v tem načrtu Slovenija razdeljena v dve oblasti smo že poročali. Hrvatsko so razdelili tako neumno, da se vsi Hrvatji — celo vladni — očitno upirajo. Ker se Jugoslovanski klub bori za spremembo ustave in je sploh zoper vsako delitev Slovenije v dve oblasti, je izjavil, da pri tem zakonskem načrtu ne more sodelovati.

p Samostojneži so z zadnjo mobilizacijo izgubili še zadnjo trohico zaupanja. Minister Pucelj bi mogel in moral kot zastopnik kmeta (?) ugovarjati potrebi mobilizacije, a tega ni storil, samo zato da ne bi zgubil ministrskega stolca. Samostojneže ta nesrečna Puceljeva politika silno peče in zato so si pošteno v laseh med sabo. Naj bodo le: slovenski kmet se je samostojnih izdajic in koristolovcev že v celoti otresel.

p Letna vzdrževalnina bivšemu kralju Karlu bo znašala po sklepu zaveznikov okrog 30 milijonov kron (25.000 funtov šterlingov). To svoto bodo morale plačevati Italija, Jugoslavija, Čehoslovaška in Poljska.

Domače novice.

d Koledar Jugoslovanske kmetijske zveze. Kakor prejšnja leta, izdala je tudi letos naša JKZ žepni koledar za naše kmetovalce. Koledar ima čedno in priročno obliko, ter prinaša mnogo podatkov, ki so namenjeni potrebam naših kmetov. Poleg običajne koledarske vsebine je v koledarju večje število za naše gospodarje važnih preglednih tabel in gospodarskih člankov. Med temi so posebno važni: Gnojila in gnojenje, Rejska središča, Pomoč ponesrečenim ljudem v prvi sili, Navodila za ravnanje z brejimi živalmi in o pomoči pri porodih, Izdelovanje sirčkov iz kisle in sladke zvare, Določbe glede kupčije z živino i. dr. Koledar ima tudi precej praznega papirja za razne beležke in pa posebne liste za vpisovanje dohodkov in izdatkov. Čeprav je vsebina koledarja znatno večja, kakor prejšnja leta in so se stroški za tisk in vezavo skoro podvojili, je cena koledarju vendar zelo nizka, ker stane samo 18 kron. Naroča se ga lahko pri tajništvu Jugoslovanske kmetijske zveze v Ljubljani, naprodaj je pa tudi v Jugoslovanski knjigarni in v drugih naših knjigarnah. — Vsem našim kmetiskim zvezam in našim gospodarskim organizacijam priporočamo, da kolikor mogoče kmalu naročijo za se in za svoje člane »Koledar Jugoslovanske kmetijske zveze za leto 1922.« Najboljše je, ako se ga naroča skupno, ker se prihrani s tem mnogo dela pri odpravi koledarjev. Koledarja se je natisnilo letos sicer več kakor prejšnja leta, toda ker se je doslej vedno kmalu razprodal in je že sedaj mnogo naročenega, priporočamo, da se vsak pravočasno preskrbi z njim, ker je gotovo, da bo tudi letos kmalu razprodan.

d Kdor se ni odzval pozivu na 6-tedenske orožne vaje, bo za kazen poklican naknadno k 6-tedenskim orožnim vajam ter pridelen aktivnim četam. Za čas njihovega službovanja bo odpušenih na dopust enako število aktivno službečih vojakov, v prvi vrsti iz kmetijskega stanu. — Onim, ki so se pozivu na 6-tedenske orožne vaje pravočasno odzvali, se šteje 6 tednov orožnih vaj, četudi so bili takoj domov odpuščeni.

d Kdo je kriv, da se niso vsi odzvali vpoklicu k orožnim vajam, »Jutro«, ki je prineslo neko poročilo, da je že izdana naredba o odpustu, dasi še ni bila izdana. Fantje so to v Ljubljani brali in slišali ter odšli domov. Tako so zopet liberalci mnogim našim fantom pripravili bridke ure.

d Slovenska orlovska podzveza je imela v nedeljo cel dan trajajoč občni zbor, na katerem je bilo zastopanih 150 odsekov iz cele Slovenije. Občni zbor je nudil točno sliko o ogromnem delu naših Orlov za telesno in dušno vzgojo naše mladine. Za predsednika je za prihodnje leto dr. Jože Basaj. Orlovstvu, ki je v sedanjem kulturnem boju, ko so se združile vse sovražne moči zoper katoliško vero, najmočnejša obrambna armada naše poštene mladine, želimo tudi v prihodnjem letu mogočnih uspehov.

d Svobodomiselnost. Višji šolski svet je sklenil na predlog svobodomiselnega uč.

telja Jelenca, da se »Slovenski učitelj«, glasilo krščanskega učiteljstva ne sme nahajati v učiteljskih knjižnicah. Odgovor na to naj bo: V nobeno hišo protikrščanskega časopisa! Najodločnejši boj proti svobodomiselni kugli!

d Slepota. Višji šolski svet je sklenil najstrožje odredbe proti razuzdanosti mladine. Policija bo preganjala mlade ponočne pohajkovalce po gostilnah, kavarnah in samotnih potih. — Obenem je višji šolski svet sklenil, da se stavi ministrstvu predlog o odpravi šolskih maš. Sokolska vzgoja naj se z vso vno mo vrši. — To bo še treba policajev! Svobodomiselci so res s slepoto udarjeni. Na eni strani tožijo o razuzdanosti mladine, na drugi strani jo vneto pospešujejo.

d Predrznost. V oddelku za prosveto pri deželni vladi kraljuje dr. Skaberne. Ta mož se je spomnil, da naroča šolskim vodstvom, kakšne himne naj se pojo pri šolski sv. maši. Med drugimi je zaukazal, da se poje tudi »Naprej zastava slave«, v kateri se vojak poslavlja od svojega dekleta. Take nečuvne predrznosti in ogabne omejenosti še nismo videli. Seveda je jasno, da se v cerkvi to ne bo pelo, ker v cerkvi ima odločevati samo škof ozir. župnik in nihče drugi.

d Nova naredba o invalidih. Socialno-politični ošek zakonodajnega odbora je sprejel izpremembo o uredbi glede invalidov. Invalidi izpod 50% nezmožnosti ne dobe več draginjske doklade, temveč samo osnovno pokojnino. Istotako dobe pokojnino samo vdove padlih izpod 40 let, ki so še sposobne za delo. Družine padlih vojakov dobe dodatek za otroke le tedaj, ako plačujejo le pod 30 din. neposrednega davka mesečno.

d Usoda naših izseljencev je težka, posebno, ker pri nas ni nikogar, ki bi se zanje brigal. V angleškem listu »Daily Mail« beremo sledeči slučaj iz življenja jugoslovanskih izseljencev: Te dni je dospela v Pariz uboga, boječa žena iz Jugoslavije, držoč v naročju dojenčka, ob nji pa je stopal mali deček. Pripovedovala je, da je odpotovala iz domovine skupno z možem v Ameriko z namenom, se izseliti v Ameriko. Med potovanjem pa je mož obolel ter šel v Havru v bolnico, ona pa je sama z otroci nadaljevala pot v New-York. Tam so jo poslali v tritedensko karanteno, in ker po preteku tega časa moža še ni bilo za njo, so jo ameriške oblasti poslale nazaj v Havre. Iz Havra je šla v Pariz, kjer naj bi se sešla z možem, toda sta se zgrešila. Sedaj požvedujejo za možem pariške oblasti. Tudi pouk in svarilo našim izseljencem in našim oblastem. Škoda, da časopis ne navaja imena in kraja dotične družine.

d Na plano vrženi samostojneži. Samostojneže je zadela usoda izdajalcev, vse jih preklinja, vsi se jih izogibljajo, celo njihovi prijatelji. »Kaj nam mar, ti glej«, jim govore, kakor farizeji Iskrjotu. Liberalci in radikalci, njihovi prijatelji se v Belgradu nič več ne menijo za Pucelja, ker jim nič več ne koristi. Zato se je samostojnežem stozilo po njihovih prvih prijateljih: zemljoradnikih, ki so jih tako sramotno zapustili, zmerjali in jih hoteli celo za veliko svoto

odreti. Pucelj je v svoji zapuščenosti poslal poslanca Mermolja na shod zemljoradnikov v Veliko Plano, da bi se poravnal z njimi. Zemljoradniki so ga hladno odslovili. Usoda Iskrjotova.

d Vojska zглаševanje. Po naročilu komande vojnega okrožja v Ljubljani z dne 10. novembra 1921, št. 2319, se morajo sedaj po mobilizaciji pri občini svojega bivališča zglasiti: 1. Vsi oni, ki so bili po dokončani orožni vaji s potrdilom odpunščeni od polka (jedinice) ali vojnega okruha. 2. Vsi oni, ki so bili te orožne vaje oproščeni iz razlogov navedenih v pozivnem razglasu (točke 1 do 8). 3. Hranilci, ki imajo tozadevne oprostilne liste iz leta 1920 in 1921. 4. Invalidi, ki so bili že končnoveljavnost pri sedaj poslujočih nadpreglednih komisijah pregledani odtodno, ki so se priglasili za ta nadpregled. 6. Vsi oni, ki se pozivu iz kateregakoli vzroka niso odzvali. Zглаševanje se vrši za one, ki stanujejo v Ljubljani in sicer brez ozra na pristojnost — vojaškemu uradu (Mestni dom) v času od 20. novembra 1921 do 10. decembra 1921. K zglasitvi je prinesiti seboj vojaško zgasnico in vsa tozadevna potrdila. — V interesu prizadetih je, da se točno ravnajo po tem razglasu. Kdor bi se ne odzval, se bo proti njemu kazensko postopalo.

d Kmetiska zveza v Metliki vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 4. decembra t. l. po rani maši v društveni dvorani. Spored obsega 1. poročilo načelnika, 2. govor zastopnika Jugosl. kmet. zveze v Ljubljani, 3. volitev zvezinih funkcionarjev. Vabite se vsi člani, da se zanesljivo udeležite! Dobrodošli tudi kakor novi člani, ki se lahko vsak čas prigrasijo pri odbornikih. — Bajuk, načelnik, Gregor Cerar, tajnik.

d Za predsednika Slov. kršč. soc. zveze je bil izvoljen prof. dr. Val. Rožič.

d Beguncem! Begunci se opozarjajo, da ugodnost prostega prevoza zanje in za njihovo imetje preneha z 31. dec. 1921. Kdor se torej misli vrniti v neodrešeno ozemlje, naj stori to sedaj, ker si s tem prihrani mnogo stroškov.

d Opozarjamo, da se na poštno nakaznico in čeke pišejo svote samo v dinarjih.

d Vendar enkrat. Finančno ministrstvo je občutno kaznovalo dva denarna zavoda, ker sta tihotapila z valutami. To je prava pot samo če bosta zavoda kazeni res tudi plačala.

d Važno za prireditelje vesellic in zabav. Kdor priredi predstavo ali zabavo, jo mora najkasneje 24 ur preje prijaviti pristojnemu davčnemu uradu, oz. oddelku finančne kontrole s pisanim in redno kolokvanim dovoljenjem politične oblasti. Prijavitelj se mora vsaka zabava, neglede na to, ali je podvržena taksi ali pa takse oproščena.

d Največji zvon v Sloveniji z glasom B je bil vlit 17. novembra v mariborski zvonarni. Je iz bron, tehta 2800 kg in je namenjen za Konjice.

d Izobraževalni tečaj priredi dekanjski odbor kamniški dne 27. novembra 1921 na Selih pri Kamniku. Tečaj se prične ob 9. uri in traja cel dan. Farani selski in okoličani pridite na tečaj. — Dekanijski odb.

d Silna burja v Trstu. Prejšnji teden je divjala v Trstu silna burja. V 30 slučajih je vrgla burja ob tla starejše in mlajše ljudi, da so se do krvi pobili. S streh je padala opeka in mnoge ranila.

d Purane so prignali nekateri Hrvati v Ljubljano in jih prodajali za staro obleko.

d Ljubljanski peki hočejo podražiti kruh za 4 krome pri kilogramu.

d Tisti ki imajo v Ameriki terjati kakšno dedščino ali druge prejemke, naj prečitajo natančna tozadevna navodila v Uradnem listu št. 139 od 19. novembra.

d Zagorje ob Savi. V nedeljo popoldne, dne 27. t. m. bo v dvorani Zadrugnega doma zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami: Jeruzalem in njegova okolica. Okoli 60 večinoma barvanih skioptičnih slik. Vabimo.

p Najboljši učni uspeh vmed slovenskih srednjih šol je dosegla škofijska gimnazija v št. Vidu. Tako je poročal višji šolski nadzornik Wester v seji višjega šolskega sveta.

d Umrla je v Uršechi vasi pod Rako Neža Udvanc, žena odločnega pristaša SSL in 25 letnega naročnika »Domoljuba«. Bila je blaga in priljubljena gospodinja. Naj počiva v miru.

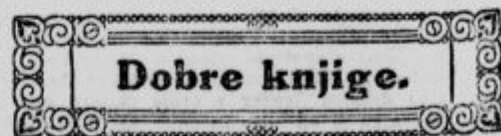
d Umrla je v škofijskem samostanu učiteljica uršulinka Jakolin Keršič iz Podbrezja, stara 39 let. Bog ji bodi plačnik!

d Umrl je 14. t. m. v St. Lovrencu na Dolenjskem vpokojeni župnik g. Janez Piskar. N. v m. p.

d Žalosten dogodek v Hotederšiči. Pretekli dne je našel posestnik Ivan Vavken (po domače Popit) iz Hotederšiče v svoji rojstni vasi žalostno smrt. Imenovani je prišel na cesti sredi vasi v spor z nekim vojakom, ki je takrat imel službo. Vojak se je poslužil orožja in prizadel Vavknu z dvakratnim strelom smrtno rano. Ranjki je bil mož razburjivega značaja, a vsekakor dobrega srca. Kdo je kriv nesreče, je delo preiskovalne komisije, ki naj nam poda natančnejših podatkov o tem dogodku! — Ranjkemu blag spomin, a njegovi rodbini naše sožalje.

d Ogenj pri sv. Ani. Na dosedaj še nepojasnjen način je začela goriti ponoči 17. t. m. posestniku Antonu Megliču hiša. Zgorela mu je vsa, istotako tudi boljša obleka in nekaj denarja. Zgorelo je tudi gospodarsko poslopje z vso krmom. Le živino se je posrečilo rešiti. Gospodar je bil zavarovan za 60.000 kron.

d Nevaren bonbonček. Marija Pirc, posestnikova žena iz Vodice, je jedla bonbonček. Zakašljala je in bonbonček ji je skočil v sapnik. Prepeljali so jo v bolnico.

»Svetilnik« na morju življenja, se imenuje mala knjižica, ki jo je spisal duh svetnik A. Čadež, katehet v Ljubljani. Namenjena je mladim fantičem in deklicam, ko se poslove od vsakdanje šole. Mladina v doraščajoči dobi je izpostavljena raznim nevarnostim, ki odločno joče vplivajo na vse bodoče življenja.

Koliko je danes mladeničev in deklet, ki so v pošolski dobi prepuščeni sami sebi in nimajo nikjer nobene opore! Tem, pa tudi vsem drugim mladostnim v pošolski dobi bo dobro služila nova knjižica z naslovom »Svetilnik«. Kakšna je vsebina, povedo že naslednji naslovi:

1. Slovo. 2. Na razpotju. 3. Goljufi a vaba. 4. Mati. 5. Tvoj prijatelj. 6. Dva lopova. 7. Na straži. 8. Viteštvo. 9. Biser. 10. Delo. 11. Delopust. 12. »Pri dobrem Pastirju«. 13. Trnki. 14. To vem. 15. Korenjak. 16. Moje društvo. 17. Duhovna mati. 18. In potem? 19. Vprašanje. 20. Kratak molitvenik.

Knjižica je pripravna za darila ob slovesu iz šole, za godove, za praznike, za Miklavža. Stariši, vzgojitelji, kateheti bodo storili izredno dobro delo, če postrežejo odraščajoči mladini s tem lepim darom.

»Svetilnik« se naroča v prodajalni K. T. D., preje Ničman v Ljubljani. Cena lepo vezani knjižici v obliki molitvenika (176 str.) 4 dinarje. Po pošti (ako se denar naprej pošlje) 25 para več.

Junakinja iz Štajra. (Štefana Švertner). — Nemški spisala E. pl. Handel-Mazzetti. Prevel dr. Jos. Jerše Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Ta krasna povest je izšla v zalogi Jugoslovanske knjigarne kot ponatis iz Domoljuba. Ker ima za podlago zgodovinsko dejstvo in je pisana izredno zanimivo ter polna dejanja, naj se v nobeni knjižnici ne pogreša. Cena za vezan izvod K 120.—

Robinson starši. Povest s podobami. Vsi važni in najzanimivejši dogodki svetovno znanega Robinsona na samotnem otoku so tu upodobljeni v krasnih barvnih slikah. Besedilo Robinsonove povesti pa je okrajšano. Tudi odrasli bodo z zanimanjem gledali Robinsonovo povest v slikah. Knjiga ima jako nizko ceno 32 kron in se dobi v vseh knjigarnah.

Za gledališča na deželi priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani sledeče knjige: Pogodba. Burka s petjem v Jveh dejanjih. Spisal dr. Ivo Česnik. Cena 6 kron. — Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Cena 10 kron. — Dr. Krek: Turški križ. Igra v štirih dejanjih. — Tri sestre. Igra v treh dejanjih. Cena 8 kron. — Ob vojski. Igrokaz v štirih slikah. Spisal dr. Janez Ev. Krek. Cena 6 kron. — Silvin Sardenko: Nedeljske ure na družinskih odrih. Cena 15 kron.

Zorko Prelovec. Dve pesmi. Za moški zbor je zložil skladatelj Zorko Prelovec dve pesmi: Zapoji mi pesem, dekle... in Skrjančku. Pesmi sta melodiozni in lahki in jih bo vsak količnik izšolan moški zbor zmogel. Druga ima tudi bariton solo. Obe skladbi staneta 4 din. in se naročata v Zvezni knjigarni Ljubljana, Mešni trg 8.

Zenski vestnik.

Mati in otrok.

(Piše mati po lastnih skušnjah.)

Dojenček.

Kako zakriči ubogi črvček, ko pride na beli dan! Kakor bi revček vedel, kaj in koliko bo moral pretrpeti! Toda kmalu se umiri; ko se mu postreže, kakor gre, zaspi za več ur. Znanci in znanke prihajajo, povprašujejo, svetujejo in razpravljajo ter kratijo izmučeni materi prepotrebni mir. Mati naj bi imela vsaj prve tri, štiri dni popoln mir brez obiskov, da se okrepča,

umiri, da bo zmožna dati svojemu otroku zdravega in zadostnega mleka. Za materino mleko ni nadomestka. Zato naj bo skrb matere in njene okolice, da dobi in si ohrani mleko, ki je otroku najprirodnejša in najboljša hrana. Le v takih slučajih, kjer mati res ne more dojeti, seže se lahko po dudi in kravjem mleku. Koliko daje tako nevarnost, da otrok zbolí ali da ne uspeva. Če mati doji, je stvar najbolj preprosta in najnaravnejša. Od začetka daje otroku hrane vsake dve uri podnevu, ponoči pa le dva- do trikrat. Ako otrok spi več ur, naj ga ne budi; spanje ga krepi. Ko je dete par mesecev staro, tedaj se mu daje mleka po dnevu vsake tri ure, ponoči pa enkrat ali dvakrat. Napačna je navada, da se otroku vsiljuje mleko vsakokrat, ko se oglasi in zajoče. Detetu se s tem teži in pokvari želodček, da začne bruhati, materi pa se ne more nabrati zadostna količina mleka, ko je čas, da se dete napoji. Ako se otrok ob svojem času nasiti, a vkljub temu kmalu zajoka, ni vzrok joku glad ampak kaj drugega. Pogledati je treba ali ni otrok ožgan pod vratom, pod pazduho ali kje drugod. To ga skeli, da ne more spati. Zato se mora otrok kopati v topli vodi vsak dan, kjer ni tako časa, pa vsaj vsak drugi dan. Ako je dete sito, da je v suhih snažnih položjih, ne bo jokalo. Navadi se zbujati ob urah, ko ima dobiti hrano, tedaj naj se previje v snažne suhe pleničke, naj se napoji in zopet zaspi.

Kjer je treba otroka hraniti umetno, t. j. z dudó in kravjim mlekom, naj se vzame taka kratka dudu, ki se natakne naravnost na steklenico. Dete se položi v naročje ter se mu drži steklenica tako dolgo, da jo izprazni. Dolge dude niso higijenične, ker se ne morejo tako korenito osušiti. Mnogo mater daje otroku steklenico z dolgo dudo, pusti dete in gre. Otrok malo povleče pa zadremlje ali celo zaspi. Mleko, ki se naglo pokvari, ostaja v steklenici. Ko se dete prebudi, zopet vleče zastano in mrzlo mleko, kar mu rado povzroča grižo. Mala dudka se po vporabi izplahne in vtakne v vročo vodo, kjer se je razstopilo nekoliko sode. Tam se pusti, dokler se zopet ne rabi. Pred vporabo se še preplakne s čisto vodo. Za steklenico je dobro imeti krtačico ali omelce, s katerim se omijejo steklenici navznotraj strani in dno z vodo in sodo. Pred vporabo se ravnotako izplakne z hladno, čisto vodo. Če se dete hrani umetno, je treba znati, koliko mleka naj dobi in kakšnega. Do treh mesecev ne sme dobivati krepkega mleka, ker bi bilo za detetov želodček premasno. Zmešati se mora tri dele vode in le en del mleka, pa kosček sladkorja. Ni treba, da se mati boji, da bi otrok tako oslabil. Tudi materino mleko nima v prvih mesecih maščobe. Od 3—5 mesecev se lahko daje otroku dve tretjini vode in ena tretjina mleka; od 5—7 mesecev pol mleka pol vode. Od 7. meseca dalje se na mleku in vodi zakuha malo grisa ali kruhovih drobtin, kar se daje otroku s žličico. Mleko v steklenici naj bo tako toplo, da če pristaviš steklenico na lice, te ne speče, ampak začutiš prijetno toploto.

Če se pa daje otroku zakuhan gris ali kruh, tedaj se mora počakati, da se jed

shladi. Ako se daje, dokler je še jed vroča, je treba vedno pihati, a otrok, ki je nestrpen, kriči in joka od žličke do žličke. Grdo, nezdravo in večkrat tudi nevarno je, če devlje, kdor otroka pita, jed v svoja usta, potem na žličko in otroku. Ta grda, ostudna navada sicer izginja, a izginila še ni popolnoma.

(Dalje.)

Najboljša in najsigurnejša prilika za šteden e! Ljudska posojilnica

7 Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciskansko cerkvijo)
obrestaje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih zakladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

Se več: Orme je bil zdaj obunno bolan, da je opiravši se na naše rame se komaj mogel premikati. Pa še zdaj se ni dal zadovoljiti, dokler se ni prepričal, da je naš oprema na varnem. In preden smo ga mogli pregovoriti, da je ležal, je hotel, da smo ga nesli k neki obokani kleti z vratmi, okovanimi z bakrom, ki jih je častnik odprl in pokazal prtliago, ki so jo vzeli s kamel.

»Preštejte jo, narednik,« je dejal in kvik je ubogal ob luči svetilke, ki jo je častnik držal med odprtimi vratmi. »Vse v redu, gospod,« je dejal, »kar morem videti.«

»Prav dobro, narednik. Pazite na vrata iz vzemite ključe.«

Zopet je ubogal, in ko je častnik ob njih predal nekaj zamrmral, se je tako divje proti niemu obrnil, da je mož mislil, da je bolje premisliti si, in odšel skomignivši z rameni poročat, kot sem mislil, svojim predstojnikom.

Nato smo Ormeja vendar spravili v posteljo. Ker je tožil nad neznoznimi bolečinami v glavi in ni hotel razeg malo mleka in vode ničesar zaužiti, sem najprej ugotovil, da ni imel nobene telesne poškodbe, ki bi jo mogel najti; nato sem mu dal iz svoje male potovalne zdravniške skrinjice močne uspalavne pijače. Nam na veliko ustejo je začela delovati naj nekako v dvajsetih minutah in ga pog. eznila v omotico, ki se iz nje veliko ur ni zbudil.

S Kvikom sva se umila, pojedla nekaj hrane, ki so nam jo prinesli, in po vrsti čuvala po noči pri Ormeju. Ko sem bil jaz na vrsti prihodnje jutro okrog šestih, se je zbudil in prisil pijače, ki sem mu jo dal. Ko jo je željno izpil, je začel zmedeno govoriti. Preiskal sem njegovo telesno gorkoto in našel, da ima nad pet stopinj vročine. Konec vsega je bil, da je zopet zaspal, zbudil se je samo od časa do časa ter zahteval več pijače.

Dvakrat ponoči in zgodaj zjutraj je poslala Makeda vprašat za njegovo stanje; ker pa z odgovori očitno ni bila zadovoljna, je ok-

rog desetih dopoldne sama prišla v spremstvu dveh dvornih gospa in nekega dolgoobračnega gospoda, ki, kakor sem spoznal, je bil dvorni zdravnik.

»Ali ga morem videti?« je boječe vprašala.

Odgovoril sem, da, če ona sama in njeno spremstvo ostanejo popolnoma mirni. Nato sem jih vedel v zatemnjeno sobo, kjer je Kvik stal kot soha ob vzglavju pri postelji in sprejel njih navzočnost samo s tihim pozdravom. Ona je strmela v Oliverjevo žareče lice in začrnelo čelo, kamor so ga zadeli plini razstrelbe. In ko je vanj strmela, sem videl, da so se njene prelepe vijoličaste oči napolnile s solzami. Nato se je sunkoma obrnila in bolniško sobo zapustila. Zunaj pred vrati je svojemu spremstvu gospodovalno migljala z roko nazaj, suene pa je šepetaje prašala:

»Ali bo živel?«

»Ne vem,« sem odgovoril; menil sem namreč, da je najbolje, če zve resnico. »Če je bolan samo zaradi udarca, izmučenosti in vročine, menim, da bo; če pa je razstrelba ali udarec na njegovo glavo, kjer je ranjen, razdrobila črepanjo, potem — — —«

»Reši ga!« je šepetala. »Dala ti bom vse, kar — ne, odpusti mi; kaj je treba tebe, njegovega prijatelja izkušati s plačilom? Samo, reši ga, reši ga!«

»Storil bom, kar morem, vladarica, toda odločitev je v drugih rokah, ne v mojih,« sem odvrnil in prav tedaj je pristopilo njeno spremstvo in napravilo konec pogovora.

Do danes tega dne me spomin na tega starega rabija¹ tlači kot mora, zakaj izmed vseh zdravniških budal, ki sem kdaj nanje naletel, je bil on daleko najizrazitejši. Povsod je hodil za menoj in mi vtepal zdravila, ki bi bila abotna celo v najbolj zabutih časih. Najmanj škodljivo, kakor se spominjam, je bilo to, naj bi Ormejevo glavo zavili v sestavino iz presnega masla in kosti mrtvorojenega deteta in naj bi se mu dala piti neka umazana mešanica, ki so jo duhovni posebej blagoslovili. Druga so bila taka, da bi ga bila v pol ure gotovo umorila.

Nazadnje se mi je posrečilo rešiti se ga vsaj za nekaj časa in vrniti sem se na stražo. To je bil žalosten posel, zakaj vsa spretnost, ki sem jo imel, mi ni mogla povedati, ali bo živel ali umrl. Danes bi mladi ljudje vedeli, ali vsaj rekli bi, da vedo, toda pomniti je treba, da sem jaz kot doktor popolnoma za meč staro šaro. Kako naj bi tudi drugače bilo, saj vidite, da sem preživel najboljši del svojega življenja v puščavi brez vsakršne prilike, da bi napredoval s časom.

Trije dnevi so potekali na ta način in bojazni polni dnevi so to bili. Jaz zase sem mislil, da bi nikomur tega ne povedal, da je bila bolnikova črepanja poškodovana in da bo umrl ali v najugodnejšem slučaju ohromel. Kvik je bil pa drugačnega mnenja. Dejal je, da je videl že dva v tem stanju, ki ga je povzročil udarec ob razstrelbi velikih granat v njih bližini, in oba sta okrevala, dasi je eden postal bebec.

Makeda je bila prva, ki mi je dala odločilno upanje. Tretje jutro je prišla in sedela nekaj časa pri Ormeju, njeno spremstvo je stalo malo proč. Ko ga je zapuščala, je imelo njeno lice nov izraz — zelo radosten izraz — kar me je nagnilo, da sem jo vprašal, kaj se je zgodilo.

»O, on bo živel!« je odgovorila.

Prašal sem, kaj ji je dalo to misel.

»To,« je zardevaje odvrnila. »Nenadoma se je ozrl in me v mojem lastnem jeziku vprašal, kakšne barve so moje oči. Odgovorila sem mu, da je to odvisno od svetlobe, v kakršni jih kdo gleda.«

»Nikakor ne,« je dejal. »Vedno so vijoli-časte, naj bo zastor dvignjen ali ne?« Zdaj pa, zdravnik Adams, povej mi, kaka barva je to vijoli-časte?«

»To je barva majhne divje cvetlice, ki raste na zapadu spomladi, o Makeda — prelepa in sladko dehteča cvetka, ki je temno vijoličeva kot tvoje oči.«

»Res so take, zdravnik,« je dejala. »Dob-

ro, jaz te cvetlice ne poznam, toda kaj za to? Tvoj prijatelj bo živel in ozdravel. Umirajoč človek se ne briga za barvo ženskih oči in bebec ne bo te barve prav označil.«

»Ali te to veseli, o Hči kraljeva?« sem vprašal.

»Seveda,« je odgovorila, »ko vidim, kakor so mi pravili, da ta kapitan edini zna ravnati s ognjenimi snovmi, ki ste jih s seboj prinesli, in zato je zame potrebno, da on ne umrje.«

»Razumem,« sem odvrnil. »Mislimo, da ga ohranimo življenju. Toda tukaj je veliko vrat ognjenih snovi, o Makeda, in eni izmed njih, ki slučajno gori z vijoličastim plamenom, ne vem, če ji je moj prijatelj kos. V tej deželi je to lahko na vsi moč nevarno.«

Ko je Hči kraljeva zaslišala te besede, me je zdajci ježno premerila od vrha do tal. Nato se je nenadoma nekoliko nasmehnila na neki njen lasten tih način in ne da bi kaj rekla, je namignila svojim dvornicam in odšla iz sobe.

»Zelo spreminjasta reč je ženska, gospod,« je pripomnil Kvik, ki je čuval. (Misli je reči »izpremenljiva«.) Tale na primer je prišla to pot sem kot izmučen konj — vleče se, vleče, vleče — iz veže sem sem lahko slišal pete njenih opank. Zdaj pa hodi kot srnjak, ki si išče družico — z glavo pokonci in dvignjenimi parkeljci. Kako si, gospod doktor, to razlagate?«

»Najboljše Kvik, če njo samo prašate. Ali je kapitan pojedel juho, ki mu jo je prinesla?«

»Do zadnje kapljice, gospod, in nato poizkušal poljubiti njeno roko, ko je še vedno omamljen. Ubožec, Ubožeci Videl sem, da je storil to, ker ni boljšega znal. Žalosten bo, ko se zave.«

»Brez dvoma, narednik. Toda za zdaj bo divja vesela, da si je duh obeh opomogel, in če mu ona prinese še več juhe, ko me ne bo tukaj, bi mu jo jaz dovolil. Bolnikom in ženskam je vedno dobro ustreti.«

»Da gospod doktor, toda,« je pridodajal in nenadoma povsili glavo, »bolniki včasih okrevajo, kaj pa potem z žensko?«

»Vsak dan ima svojih težav dovolj,« sem odgovoril; »za vas bo bolje, če greste malo vun, da se razgibljet; zdaj sem jaz na vrsti za čuvanje.« Toda zase sem mislil, da je usoda že pošiljala svojo zlokobno senco pred seboj in da je ležala globoko v Makedinih vijoličastih očeh.

Da torej dolgo zgodbo pristrizem; tedaj se je izvršil preobrat v Ormejevi boleznini in od tega dne se je naglo boljšal; kot se je namreč izkazalo, na njegovi črepanji ni bilo nikake skrivne poškodbe in trpel ni za ničemer, razen za udarcem in vročino. Za časa njegovega okrevanja ga je prišla Hči kraljeva nekaj krat obiskovat, ali da točno povem, če me spomin ne vara, vsako popoldne. Seveda so bili njeni obiski taki, kakor jih določuje dvorni obred, to se pravi, spremljalo jo je vedno nekaj njenih dvornic, tisti trn v mojem mesu, stari doktor in eden ali dva tajnika in častnika telesne straže.

Ker pa smo Ormeja zdaj preselili v veliko sprejemno dvorano, od teh dvornih ljudi pa se je pričakovalo, da ostanejo na enem koncu sobane, dočim se je ona z njim menila na drugem, so bili njeni obiski, razen v moji in Kvikovi navzočnosti, vsekako zasebne značaja. Midva pa nisva bila vedno navzoča, zlasti zdaj, ko je bil moj bolnik izven nevarnosti in sva z narednikom hodila večinoma jezdarit in — preiskovat Mur in njegovo okolico.

Utegnil bi kdo prašati, o čem sta ob takih prilikah govorila. Jaz morem samo to odgovoriti, da kar sem slišal, je glavni predmet bila murska politika in neprestana vojska s Fungji. Pa so morali biti že še drugi predmeti ki jih nisem slišal, zlasti ker sem slučajno odkril, da je Orme dobro poznal nekatere Makedine zasebne zadeve, o katerih so ga samo njene ustnice moge poučiti.

Ko sem se osokolil in opomnil, da za mladega moža v njegovih razmerah morda ni povsem modro biti tako zaupnim z dedno vladarico tako vase zaverovanega rodu kot so Aba-

¹ Izpreminjasta reč n. pr. svila je taka, ki hkrati ali hitro eno za drugo več barv kaže, drugačno po robu, drugačno po globah.

ti, mi je na primer veselo odvrnil, da za tem prav nič ni, saj se po njih starodavnih postavah more kajpada omožiti le s kakim človekom iz svoje lastne rodovine, dejstvo, ki vse zapletke onemogoča. Prašal sem, kateri izmed njenih bratrancev, ki sem vedel, da jih ima precej, bi bil oni srečni človek. Odvrnil je:

»Noben. Dejstvo, menim, je, da je uradno zaročena s tem svojim debelim stricem, s tem možakarjem, ki venomer trobi na svojo trobento; treba pa ni pridodajati, da je to samo na videz, ki se mu vdaja, da se otrese drugih.« —

(Dalej.)

Pred ogledalom more vsakdo vsak dan opazovati, kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja nad 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto. Fellerjeva »Elsac« pomada za lice, Fellerjeva »Elsac«-Tancochina-pomada za rast las (dva lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 52 K). Fellerjevo »Elsac« lilično mlečno milo, najboljše »milo lepote«, 4 kosti pošt. prosto 98 K. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 16, Hrvatsko.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljše in najceneje.

Proda se LEPO POSESTVO

na Dolenjskem v Rovišah štev. 32. — Natančneje se izve pri lastniku FRANC KOVC, pošta Radna — Studence.

KMETIJO KUPIM

V štirih letih sem dvakrat pogorel, zato bi rad kmetijo kupil kje drugje. Naj mi piše, kako veliko kmetijo ima kdo na prodaj in za kakšno ceno! — JANEZ ZAJC, M. Korinj štev. 4, pošta Zagradec na Dolenjskem. 4257

Sprejemem tako

več čevljarskih pomočnikov

za navadna dela. Plača od para 50 do 80 kron. Delo trajno. Nastop takoj. — MAKŠ PEČNIK, tvornica čevljev, Gameljane nad Ljubljano. 4237

Častna izjava.

Podpisana Frančiška Klemen, posestnica v Buču št. 2 v Tuhinju, preključem s tem vse žalitve, katere sem povzročila Barbari Rak, posestni. ženi v Buču, da sem jo obdolžila tatvine 20 glav zelja. To lažljivo obdolžitev preključem in obžalujem ter se zahvaljujem Barbari Rak, da mi je v zasebni obtožbi prizanesla. — KLEMEN FRANČISKA. 4187

Krojaškega vajenca

poštenih staršev sprejme Valentin GOSTIČ, krojaški mojster, Lukovica št. 23 pri Domitlah. — Hrana pri mojstru. 4230

Isjava. Podpisana preključem svojo življe govorjenje proti Mariji Kočar v Mekinjah št. 3, zahvaljujoč se ji, da se je z menoj poravnala pri občinskem razsodišču. — Frančiška Štupar.

Proda se njiva in del travnika

v skupni izmeri 1 orala, v neposrednji bližini električne centrale v Škofji Loki. Natančneje se izve pri FRANCETU GROHAR, Vincarje štev. 4, pošta Škofja Loka. 4245

Naznanjam vsem trgovcem in posestnikom, da sem pričel

vrvarsko delo v Trebnjem

pri g. Al. Pavlinu. Izdeloval bom vsake vrste vrvarске izdelke in dobro postregel ter po nizki ceni. Priporočam se za najboljša naročila. Jože Podgrajski, vrvar.

¹ Rabi pomeni v hebrejščini (judovskem jeziku) učenega gospoda, mojstra v svoji stroki.

Razširja te „DOMOLJUBA“!

Deteljno seme in vse druge pridelke plačuje najbolje SEVER & KOMP., Ljubljana, Welfova ulica 12. Zahtevajte naše tržno poročilo, ki se vam bo ob vsaki spremembi cen brezplačno doposlalo. 4220

Raspisuje se služba

občinskega tajnika in organista v SODRAŽICI. Plača mesečno 1700 kron, poleg tega prosto stanovanje in štolnina. Ponudbe sprejema županstvo v Sedražici. 4272

Priporočam od lastnega izdelka

iz najbolj trpežne kononnine, **vreče za stiskanje medu in voska, tkalico za čiščenje pšenične (konone), gurte za pogon strojev in strune iz črev.** — V delo vzamem vsako množino predvsa za izdelovanje vsakovrstnega vrvarskega blaga.

A. ŠINKOVEC starejši, KRANJ.

Suhe hruške in brinje

prodajo po najnižji ceni FRAN POGACNIK v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36. 4177

Novovpeljana — trgovina — **K. Pečenko** Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogal Kolodvor. ul.)

Usnje ter potrebsčine.

Cene konkurenčne, posrežba solidna.

Proda se

! LEPO POSESTVO !

v bližini Krškega, Dolenjsko, obstoječe iz travnikov, gozda in vinograda. — Ponudbe pod »POSESTVO« na anončni zavod

Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 4198

Manufakturno blago

se kupi najceneje pri Angeloslav Hrastnik, Karlovska cesta 8, Jerancič.

1 škatola K 36.—

Najboljša hrana za dojenčke!

Zelo ojačujoče sredstvo za bolne na želodcu, rekonvalescente in osobito za premalo hranjene ter v obče slabe osebe vsake starosti.

DOBI SE POVSO.

Tovarna kemičnih predmetov hrane „SALUBRA“ D. D. ZAGREB.

Boškovičeva ul. 23. telefon 7-92.
Formica: NOVA GRADIŠKA

Trto PREDIVO,

vsako množino, kupuje po najvišji dnevni ceni. Ponudbe na tvriko IVAN N. ADAMIĆ, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 8452

IV. JAX IN SIN
Gospodsvetska cesta 2, LJUBLJANA

Šivarski stroji in stroji za pletenje.

laborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena l. 1867. — Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno. Pisalni stroji „ADLER“. Ceniki zastoj in franko.

Koresa iz prvih tovarn: Dürkopp, Sigria, Waffened.

Tvrčka F. & I. GORIČAR „Pri Ivanki“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

priporočam veliko izbiro raznega blaga za moške in ženske obleke: sukno (kamgarn), volneno (tibet), sevilote v vseh barvah, žamet, svilo, hlačevino, razne barbene in rianele, bele, rujave in pisane kotenine posebno dobre vrste, cvilih za bizzine, blago za rjuhe in namizne prte, sim-ke spodnje jopce, srajce in blata, otroška oblekca (šabce); dalje fine velike rute (ogrnjalke), volnene olete, lamatasta, volnene in svilene robce in šerpe v najnovijih vzorcih, izgotovljenas cofiraste in bele moške srajce, ženske srajce, modrčka, brusa, predpasalike po najnovem šem kroju, moške ovratnike, kravate, vezenine (slinjarja) nogavice in drugo. Blago dobro, cene nizke.

ANDROPOGON
najbolše sredstvo proti izpadanju las in brade razposila
BALON in ROSINA, Maribor
Steklen. 80 K, poštnina se zaradi čuna posebel.

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim in hišnim misim 16 K, za podgane 20 K, za šurke, posebne močne vrste 26 K, posebno močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev 10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 10 K, mazilo za uši pri živini 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesom na sadju in na zelenjadi unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam 10 in 20 K. Preprodajalcem p. u. st.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport: M. JONKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

BETON-ZELEZOBETON-VODNE ZGRADBE-ELEKTRARNE
Jriž. Laurenčić & Co. STROJNE
LJUBLJANA
RIMSKA CESTA 2
IZRABA VODNE SILE
ZAGREB-LINJ-JEZUJI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STROBE-MOSTOVI
PRORABNI-NBRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Tovarna **JOS. REICH**
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Solenturgova ul. 4.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gospod. ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** št. 39.
Barva vsakovrstno blago. Kemično čisti obleke. Svetloika ovratnike, za-destnice in srajce.

Poroč prstani
Double verižice
Senske ušne
Bužike
Zelene ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur, zlatolice in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1
Zahtevate ponudbe!

Domačo semensko deteljo

kupuje po najvišji ceni **FRAN POGAČNIK** v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36. 4178

Denarja ni,

draginja je velika, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom — doma v svojem kraju — gotovo do 100 kron na dan zaslužiti, mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znamke za odgovor. — **JOSIP BATIČ**, Litija. 4134

LEPOTA

kož, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Feller:

•**ELSA**: **LJILJNO MLEČNO MLO** najbolje blago, najfineše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 98 Kr.

•**ELSA**: **OBRAZNA POMADA** odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zaideance, nabore itd., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 Kr.

•**ELSA**: **TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS** krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in ceptev las, zaprečuje prhut, prebrano osivlost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 Kr.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Ljiljno mleko 12 K; Brkomas 8 K; najfinejši Heun-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatljah 20 K; najfinejši Hege zobni prašek v patent škatljah 20 K; puder za gospo v vrečicah 8 K; zobni prašek v škatljah 7 K; v vrečicah 3 K; Sa-hai dišava na perilo 8 K; Schampoon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 24 K; na šneči parjem po 40 in 50 K; Mlačna voda za lase 20 K; Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elza trg 16, Hrovaško.

CENIK z več tisoč likami brez konfekcije, čevle, klobuke, priloge, preproge, parfumerijo, torbarsko, nožarsko, galanterijsko in kratko blago je ravno kar izšel. Pač se danes ponj. Pošlje se vsakomur zastoni, izbira ogromna, cene čudovito nizke. Ve elrgovna in razpošiljalnica **B. STEBMECK**, **CEL** E št 3 5, Slovenija.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevlarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje pri poroču **Ign. Vošk**, Ljubljana, Sodna ulica št 7.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažna notnike v New-York redno 3 krat v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojasnila in prodaja vozni listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Zajčje kože kupuje

tovarna klobukov **ŠEŠIR** d. d. Šk. Loka.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radl mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo,

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot nepravilne. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrijevo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakl denar. Konečno se obrčamo se na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadrudne zveze, Dunajska c. 38|I.

Podružnice:

SOMBOR, MARIBOR, DJAKOVO, SPLIT, SARAJEVO, ŠIBENIK.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Poblaščeni prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
Izplačuje svojim klientom vsak znesek brez odpovedi v gotovini.